

De Gildetrom

Magazine van de Noord-Brabantse schuttersgilden

Jan Mes Prijs
voor 2 auteurs

41

Schuttersgilden in de
Noordelijke NL II

42

De geschiedenis van
het schietspel

61

Over tradities en
toekomst

62

BELIEN

Uw gildekleding en
toebehoren, perfect op maat
gemaakt in eigen atelier.

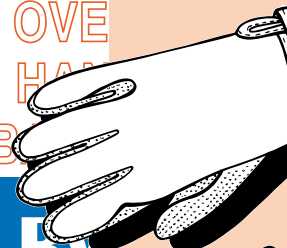
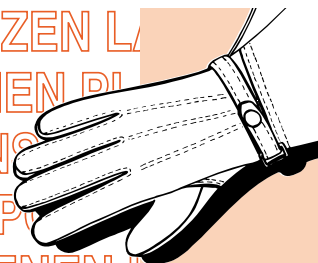
Wij zijn gespecialiseerd in sjerpen,
hoeden (in vele modellen, kwaliteiten
en kleur) en gildekousen tot ver over
de knie (alleen bij ons verkrijgbaar).
Ook kunnen logo's (patroonsheiligen)
ingeborduurd worden!

Alle door ons geklede gilden worden
ook door ons onderhouden!

Kerkstraat 20, 3930 Hamont, België
Telefoon: 00 32 - 11 - 44 52 58

LAARZEN LAARZEN LAARZEN
PLUIMEN PLUIMEN PLUIMEN
BATONS BATONS BATONS
POMPONS POMPONS POMPONS
UNIFORMSCHOENEN
LEERWERK LEERWERK
TWIRLSCHOENEN
INSTEPSCHOENEN
OVERSCHOENEN
HANDSCHOENEN
BATON-TASSEN

VAN BEERS B.V.
S C H O E N F A B R I E K

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
Tel.: (0416) 27 22 54, b.g.g. 27 65 48 - 27 70 72
Internationaal Tel.: 0031 (416) 27 22 54

SHAKO'S SHAKO'S SHAKO'S

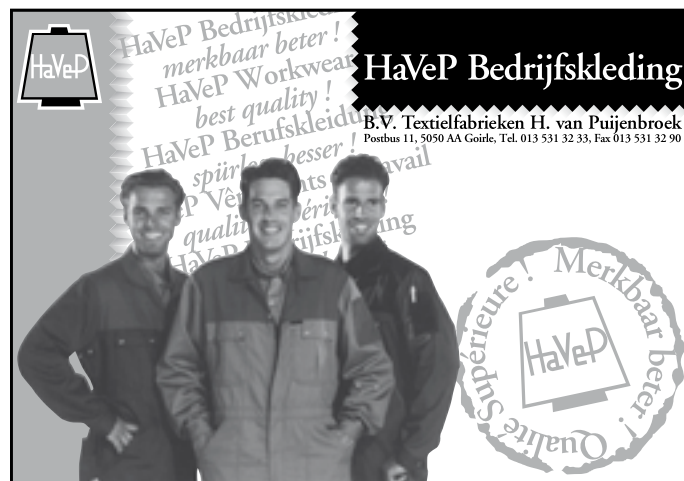
EDELSMEDERIJ
NOL COOPMANS V.O.F.
GESLAGEN SCHOONHEID

ATELIER VOOR HET LATEN ONTWERPEN EN
VERVAARDIGEN VAN AL UW EXCLUSIEF
HANDVERVAARDIGD GILDEZILVER

GRAVEREN - DRIJVEN - CISELEREN - GIETEN

5632 PG Eindhoven, Kruburg 1a,
Tel.: (040) 241 85 86, Fax: (040) 241 20 78

GILDEZILVER

ATELIER NOUD PETERS

Breestraat 47, St. Anthonis Tel. (0485) 38 33 66
www.edelsmidpeters.nl

Blinkt uit in vakmanschap

Driemaandelijks magazine van de
Noord-Brabantse schuttersgilden uitgave van de
Stichting De Gildetrom ISSN 1380-233X.
Jaargang 58 (2011) nummer 2

HOOFDREDACTIE

Peter van Kuijen
Morgenroodstraat 10, 5641 HD Eindhoven
T (040) 281 50 31
E p.van.kuijen@onsneteindhoven.nl

CORRECTOR

Felix (F.) Crooijmans
Gravenstraat 14, 5663 GC Geldrop
T (040) 285 05 43 E fmwcrooijmans@onsbrabantnet.nl

CORRESPONDENTEN

Europese Gemeenschap van Schuttersgilden

Jo (J.C.) van den Biggelaar
Kerkstraat 13, 5513 AP Wintelre
T (040) 205 20 08 E jvdb42@xs4all.nl

Noordbrabantse Federatie

Ton (A.H.A.M.) de Brouwer
Ruiterweg 6, 5674 XB Nuenen
T (040) 284 22 12 E a.debrouwer01@onsnet.nu

Kwartier van Oirschot

Jan van Gelooven
Bendastraat 55, 5011 TB Tilburg
T (013) 455 64 17 M 06 55 33 83 74
E janvangelooven@planet.nl

Peelland

Frans (Fr) Aldenzee
Nieuwe Uitleg 10, 5761 ED Bakel
T (0492) 34 19 48 E almo-unique@planet.nl

Maasland

Bert (B.) van Hulten
Sint Antoniusstraat 81, 5144 AC Waalwijk
T (0416) 33 54 63 E menfrea@compaqnet.nl

Kempenland

Piet (P.J.M.) van de Wiel
Boekweitstraat 34, 5632 KJ Eindhoven
T (040) 241 09 78 E ripilimielki@kpnplanet.nl

Land van Cuijk

Hannie Hamers-Heessen
Walstraat 47, 5371 AL Ravenstein
T (0486) 41 15 52 E fam.hamers@planet.nl

Baronie en Markiezaat

Rien de Krom
Konijnenberg 3, 4661 AH Halsteren
T (0164) 68 55 99 E mfdekrom@home.nl

ADMINISTRATIE EN ABONNEMENTEN

Henk (H.C.M.) van den Broek
Beukendreef 39, 5056 CA Berkel-Enschot
T 013 52 85 520 E henk.vanden.broek@tele2.nl

BETALINGEN

RABOBANK Steensel
Rekeningnummer: 13.45.08.874
Stichting De Gildetrom

Nog steeds tweehonderd woorden!

De periode tussen het eerste en tweede nummer van De Gildetrom is een periode van opnieuw ontluiken van het gildeleven. Men maakt zich weer op voor de komende 'grote' gildenevenementen. De gilden ontwaken zo langzamerhand uit hun winterslaap, wat niet wil zeggen dat er helemaal geen activiteiten waren, in tegendeel. Het Sint Jorisgilde uit Oirschot is bezig een boek uit te geven over de geschiedenis van het eigen gilde. Een heerlijk lentegevoel was wel het gildencongres in Turnhout op 2 april, dat op een mooie dag plaatsvond. Ook bij het stichtingsbestuur van De Gildetrom waren lentekriebels te voelen. Zij mocht 16 april de Jan Mesprijs in Asten uitreiken.

Ik wil er nogmaals opwijzen dat een kringnieuwsbericht niet meer dan uit 200 woorden mag bestaan. Wijkt men hier van af, dan wordt het teruggestuurd naar het betreffende gilde voor correctie. Wat de aanlevering van foto's betreft: in het vademecum 2011 kunt u op pagina FS/38 lezen wat van u verwacht wordt.

Men gelieve hier zich aan te houden. Te kleine foto's worden niet geaccepteerd! En.... ga bij de inhoud van een artikel, die voor iedereen interessant moet zijn, uit van de 3 W's: Wie, Wat, Waar. Geef duidelijk aan welke kring het betreft en welke foto bij welk artikel hoort.

In het eerste nummer van 2011 konden jullie lezen over de aanstaande zalig verklaring van paus Johannes Paulus II. Deze vond plaats Op 1 mei 2011 in Rome tijdens een plechtige eucharistieviering op het Sint Pietersplein door paus Benedictus XVI. Moge hij ons tot voorbeeld zijn in deze turbulente wereld.

Peter van Kuijen

Sluitingsdata inzenden kopij voor 2011/2012

Nr. 3/2011	27 juni	Nr. 1/2012	2 januari
Nr. 4/2011	3 oktober	Nr. 2/2012	2 april

VOORWAARDEN

Abonnementsprijzen 2011:

Particulier abonnement € 10,50 (indien een machtiging tot automatische overschrijving is verleend € 7,50). Collectief abonnement via gilde € 7,50.

Indien geen machtiging tot automatische overschrijving is verleend, wordt voor de incasso van het totaalbedrag per gilde van € 3,00 in rekening gebracht.

Buitenlands abonnement: € 17,50. Het abonnement geldt voor een kalenderjaar en wordt geacht te zijn voortgezet, indien niet vóór 1 november opzegging heeft plaatsgehad. Nieuwe abonnementen kunnen onmiddellijk ingaan. De redactie houdt zich het recht voor, teksten naar beste weten en in ieders belang te redigeren.

Advertentietarieven worden op aanvraag medegedeeld.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Stichting De Gildetrom. Geplaatste artikelen in De Gildetrom vallen buiten de verantwoordelijkheid van de redactie.

Vormgeving en layout: Olafs Grafische Vormgeving

Druk: Drukkerij Vos Gemert

Oplage: 3500 stuks

De tastbare geschiedschrijving van het Oirschotse Sint Joris Gilde bestaat uit een unieke verzameling koningsschilden van 1614 tot heden en een paar oude geconserveerde vaandels uit de negentiende eeuw. Van de geschreven geschiedenis zijn drie oprichtingsakten uit de zestiende eeuw en een paar kasboeken uit de jaren twintig van de vorige eeuw bewaard gebleven. In 1939 werd het gemis aan historische documenten aldus verwoord: 'Ons gilde dat moest worden voortgedragen door den geest van eenvoudige landlieden van geslacht op geslacht, en zonder zelfs één schriftelijke overlevering, toch ongeschonden vasthoudend aan het aloude charter.' Het op basis van deze attributen en documenten volledig 'reconstrueren' van de gildegeschiedenis is onmogelijk. Desondanks is de schrijver van het boek 'Schutters van Straten' erin geslaagd een beeld te schetsen van het ontstaan en de historie van het Sint Joris Gilde Oirschot tot en met de twintigste eeuw. Getracht is dorre geschiedkundige verhandelingen te vermijden, maar de gebeurtenissen zo levendig mogelijk aan papier toe te vertrouwen en de lezer enkele uren leesplezier te verschaffen.

Sint Joris Oirschot geeft boek uit

Het Sint Jorisgilde geeft boek uit.

SINT JORIS DRAKENDODER EN MARTELAAR

Het eerste hoofdstuk van het boek handelt over de patroonheilige van het gilde, Sint Joris. Joris is een martelaar, die over de hele wereld vereerd wordt. Hij leefde en stierf rond het begin van de vierde eeuw de marteldood. In het hoofdstuk wordt ingegaan op het ontstaan van het Romeinse Rijk, het begin en einde van de christenvervolg, het ontstaan van de verering van Joris en de beschermende capaciteiten van deze volksheilige.

GOEDER MANNEN UIT STRATEN

In Oirschot bestonden tot het einde van de negentiende eeuw twee Sint Jorisgilden. Een was actief in Oirschot dorp en het andere in het gehucht Straten. Over dit laatste gilde gaat dit boek. Pas in 1976 werd de oprichtingsakte van Sint Joris Straten ontdekt. Voor die tijd hanteerden wij de akte van Sint Joris dorp. Deze akte hadden wij, vermoedelijk al enkele eeuwen, in ons bezit. Naast een uitvoerige beschrijving van de verschillen en overeenkomsten in beide oprichtingsakten wordt ingegaan op het mogelijke ontstaan vanuit een gemeenschappelijke broederschap, die toegewijd was aan het Sint Joristaar in onze parochiekerk.

IN STRATEN GEWORTELD

Het motto van het gildefeest op 29 mei 2011 is 'diep geworteld, al eeuwen bij de tijd'. De titel van dit hoofdstuk is hiervan afgeleid en gaat in op de wortels van het gilde, die in het buurtschap Straten liggen en de relatie van het gilde met de bewoners van het landgoed Heerenbeek, kasteel Bijsterveld en de band met het Sint Antoniuskapelletje aldaar. Verder wordt uitvoerig aandacht besteed aan de verschillende schietterreinen, die het gilde in de loop der eeuwen gebruikt heeft en nog steeds gebruikt.

GULDEBROEDEREN

Een belangrijk aspect van het voormalig en huidig functioneren van het gilde is de wijze waarop gildebroeders en gildezusters hun gilde aan gewijzigde inzichten en maatschappelijke ontwikkelingen hebben aangepast. In dit hoofdstuk wordt met name ingegaan op de ontwikkelingen die het gilde in de eerste 75 jaar van de twintigste eeuw heeft doorgemaakt. Stilgestaan wordt onder meer bij de rol van de vrouw in het gilde, de ontwikkeling van het kruisboogschieten en de evolutie van tradities.

KEIZERS, KONINGEN EN KONINGINNEN

De belangrijkste activiteit van schuttersgilden is het koningschieten. Dat is ook nooit anders geweest. Ingegaan wordt op de rol van keizers, koningen en koninginnen binnen en buiten het gilde, het protocol rond het koningschieten en onze kostbare verzameling koningsschilden.

TEREN, SCHIETEN EN FEESTEN

Al in de oprichtingsakten van de zestiende eeuw werd het houden van een jaarlijkse teerdag of statiedag geregeld. Deze duurde

toen nog twee dagen. Ook nu nog staat de jaarlijkse teer- of statiedag hoog op de agenda van gildebroeders en gildezusters. Tijdens de kermis komen ze opnieuw bij elkaar om gezellig samen te zijn en een wedstrijd te schieten. Daarnaast nemen gildebroeders en gildezusters deel aan wedstrijden in binnen- en buitenland en organiseren wij zelf periodiek kleinere en grotere festiviteiten.

DAAR KOMT HET GILDE, MAAKT PLAATS VOOR HET GILDE!

In 1973 kreeg het gilde, waarschijnlijk voor het eerst in zijn geschiedenis, kostuums. Daarnaast kwam er een tamboerkorps, een groep vendeliers, een volksdansgroep en later een groep bazuinblazers. Activiteiten die zich tot dan toe beperkt hadden tot kruisboogschieten werden uitgebreid met trommelen, vendelen, volksdansen en bazuinblazen. Het gilde werd uitgenodigd voor het opluisteren van festiviteiten in binnen- en buitenland. ■

Het boek 'Schutters van Straten' wordt in een beperkte oplage uitgegeven. Het is uitvoerig geïllustreerd en volledig in kleur uitgevoerd en bestaat uit 220 pagina's. Het boek kost € 25,-, exclusief verzendkosten en is verkrijgbaar bij: Sint Joris Gilde Oirschot, p/a de Gaanderij 31, 5688 TR Oirschot e-mail: henk.van.hout@hetnet.nl Tel. 0499-57 12 58 Het boek wordt in Oirschot en directe omgeving thuisbezorgd met invoeging van een nota met het verzoek het verschuldigde bedrag over te maken of contant te voldoen.

Jan Mes Prijs voor twee auteurs!

Zaterdag 16 april 2011 ging een delegatie van de Stichting De Gildetrom richting Asten voor de uitreiking van de Jan Mes Prijs 2010. Dat vond plaats bij het Sint Jorisgilde aldaar, dat die dag haar teerdag vierde. Het was voor de twee auteurs een grote verrassing, toen zij te horen kregen dat de prijs aan hen was toegekend. Voorzitter, Karel Berkhof memoreerde, dat de juryleden van de JMP 2010 unaniem tot een Top Drie van artikelen waren gekomen. Als winnaar kwam uit de bus het artikel 'De doedelzakspeler en het gilde of schutterij?', door Karel Brüsewitz en Jan Gondrie. Dit verfrissend artikel op blz. 60 heeft een origineel onderwerp. De schrijvers belichten een ongebruikelijk aspect van het gildewezen en zij dagen uit tot onderzoek naar muziekgebruiken binnen het eigen gilde. Het verhaal steekt goed in elkaar, het heeft een gestructureerde opbouw en het woordgebruik is aangenaam en rijk.

Op de tweede plaats eindigde Zilvermeden uit Tilburg, door G.F.J.H. Schouten, met medewerking van B. de Rijke en G. Steijns.

Het verhaal van Schouten staat op blz. 20 van de speciale editie. Het derde beste artikel staat op blz. 44, door Toon Groot, het heet Schietterrein in de rooie hoek verleden tijd. Daar er twee winnaars waren kregen de auteurs, behalve de grote oorkonde en de geldprijs, ook een verkleind exemplaar van de oorkonde vergezeld van een bloemetje. ■

De winnaars van de JMP 2010.

VARIA

Dat mag je niet missen!

WERELDRECORDPOGING VENDELEN

Stel je eens voor, zevenhonderdvijftig vendeliers uit Europa, die gedurende vijf minuten een vendelhulde brengen. Dat is nog nooit eerder vertoond! Het evenement is uniek voor deelnemers en publiek. Nog nooit vendelde zo'n grote groep, jong en oud, met veel en weinig ervaring het vendelgebed, waarin de strijd uitgebeeld wordt tussen "goed en kwaad". Of te wel, hoe een strijder of schutter verwikkeld is in een gevecht. Het gebeurt allemaal op zaterdag 27 augustus 2011 in het Gelderse plaatsje Nieuw-Dijk, gemeente Montferland. Vrijdag avond 26 augustus is er een investituurmis, voorgedaan door bisschop W. van Eyck. Dit in het kader van de najaarsvergadering van de EGS, waarbij schutterij St. Antonius uit Nieuw-Dijk samen met de Gelderse Federatie St. Hubertus gastheer is. ■

Het wereldrecord vendelen begint die zaterdag om 16:00 uur. Voor meer informatie: www.wereldrecordvendelen.nl.

TON DE BROUWER, SECRETARIS VAN DE NBFS, DOOR ZIEKTE GEVELD.

Mogelijk heeft u het bericht al op een andere manier gehoord: onze toegewijde secretaris van de NBFS ligt al enkele weken met ernstige gezondheidsklachten in het ziekenhuis. Zijn gezondheidstoestand is uitermate zorgelijk en met zijn naaste familie hopen en bidden wij dat hij voorspoedig mag genezen.

Het uitvallen van Ton de Brouwer heeft ons bestuur voor grote problemen geplaatst en we hebben meteen gemerkt wat voor een belangrijke positie Ton binnen onze Federatie inneemt. Als een spin in het web vult hij zijn rol als secretaris in en zijn – hopelijk tijdelijke – wegvallen heeft dan ook grote gevolgen.

Om toch onder deze omstandigheden ons secretariaat zo goed mogelijk "in de lucht te houden" hebben we Fred van den Berg benaderd en bereid gevonden om de secretarisrol tijdelijk op zich te nemen. Mijn dringende oproep aan iedereen is om bij vragen en brieven richting NBFS daarvoor de brievenbus/mailbox (lfmvandenbergh@hetnet.nl) van Fred van den Berg te gebruiken. Fred draagt dan zorg voor een goede afhandeling ervan.

We leven met Ton de Brouwer en zijn familie mee en we hopen van harte dat we Ton weer snel gezond in ons midden hebben.

Jos Verbeeten, voorzitter NBFS ■

GILDEKLEINTJE

Te koop: Struisvogelveren

In alle kleuren

Tel. 0485-31 50 17

e-mail: vanhoekbeersAplanet.nl

GILDEPELGRIMAGE 2012

22 t/m 30 september

Reisdoel:

Praag en Wenen en o.a. gildeviering in Melk

Info: mail naar harriebruijns@ziggo.nl

Het is even geleden, maar hier volgt het tweede deel van de “Schuttersgilden in de Noordelijke Nederlanden”. In het eerste deel kon u lezen over het ontstaan der schuttersgilden en de rechten die zij verkregen. We vervolgen met de ordonnanties. (red.)

Schuttersgilden in de Noordelijke Nederlanden II

DE ORDONNANTIES

In de Noordelijke Nederlanden kreeg omstreeks 1400 de verhouding tussen schuttersgilden en stedelijke overheid haar schriftelijke neerslag. Voor die tijd zijn de schuttersordonnanties vrijwel de enige bronnen die bewaard zijn gebleven. Zij behelzen daarbij slechts het optreden der schutters naar buiten toe. Dit is weliswaar de meest wezenlijke kant van de schuttersgilden, maar de interne zaken blijven daardoor in het verborgene. In deze ordonnanties kunnen met inachtneming van lokale verschillen, enkele gemeenschappelijke trekken in organisatie en ontwikkeling der schuttersgilden worden waargenomen.

Zo blijkt in alle steden het stadsbestuur zich een vrij grote zeggenschap over de schuttersgilden voor te behouden. Dit is te begrijpen, want een gewapende burgermacht kan behalve een steun, ook een bedreiging voor de gevestigde macht betekenen. Daarom werd het aantal leden van de schutterij

vastgelegd en diende de keuze van de leden der schuttersgilden door het stadsbestuur te worden goedgekeurd. Bovendien werd van de schutters in geval van nood verlangd dat zij het stadsbestuur te hulp kwamen. Uit alle ordonnanties blijkt dat de leiding der schuttersgilden in nauwe relatie tot het stadsbestuur stond. In sommige steden werden een of meer stadsbestuurders als “hoge deken” van een schuttersgilde of als “schutmeester” aangesteld. Elders was de band wat minder hecht en konden de schutters zelf hun dekens, vindere, hoofdmannen of homans kiezen, al moesten deze dan wel ten overstaan van het stadsbestuur de eed afleggen.

HET UITERLIJK VERTOON

In geen enkele ordonnanatie ontbreken bepalingen over de kleding der gildebroeders. Dit was een onderwerp waaraan bijzondere waarde werd gehecht, het geen ook uitkomt in de kleurrijke keuzes. Bonte kraaien werden de schutters wel genoemd waarbij wij ons wel iets kunnen voorstellen als we de felle, agressieve kleuren van de laken voor de schutters in de stadsrekeningen terugvinden. De schutterskleding bestond uit een hoofdbedekking, de kaproen of kovel en een schutsrok of tabbaard. De kaproen kon prachtig zijn versierd met zilverkleurig borduurwerk. Deze was dan ook een geliefd geschenk voor hoge gasten op de schuttersfeesten en een passende beloning voor de winnaar bij het papegaaischieten. Ook de schutsrok of tabbaard was rijk geborduurd en dit versiersel vormde zo'n belangrijk kenmerk dat de franse term daarvoor, parure, tot pallure verbasterd, wel voor het gehele kledingstuk gebruikt werd. Vooral de mouwen waren van borduursel voorzien, meestal met het embleem van het

Geborduurde voetboog op schuttersrok, 1533.

gilde of het wapen van de stad. Dit kostte veel geld en de verleiding om oude mouwen aan nieuwe rokken te zetten moet groot zijn geweest, gezien de geldboete die daarop stond.

De kleuren van de kleding wisselden regelmatig, soms zelfs jaarlijks. Meestal werd het ene jaar de kaproen en het andere jaar de rok vernieuwd. De hoofdlieden bepaalden hoe de kleding er het komende jaar uit zou zien: “so sullen die hooftlyuden van den schutters huer nyewe schutterscaproens een palmdaghe op haer hooft hebben ende een ygelick schutter sall syn schutterscaproen selve copen ende betaelen ende een paesdaghe op sijn hooft hebben van zulck een maecsel als die hooftlyuden voergemaect hebben”. Het dragen van deze kleding was een voorrecht. Indien schutters zich onwaardig gedroegen, zoals wanneer zij in 's-Hertogenbosch “openbaerlijke woekerden, voercoep deden (dat wil zeggen hun waar verkochten voor het tijdstip waarop dit was toegestaan) in overspel of in onwitten saten, met ledige wiven omgingen”, dan werden zij bij wijze van schorsing gedwongen hun kaproen af te leggen.

Ordonnantie uit 1617.

Tegenover de bemoeienis met de kleding van de overheid stond veelal een financiële tegemoetkoming. Gelijke kleding maakte de kans op vergissingen in het heetst van de strijd geringer en onderstreepte de verbondenheid der gildebroeders. Vooral de kaproen was daarvan het symbool. In eigen kring was de gildebroeder verplicht om “met sijdentabbaerde vander laetster paluere” de begrafenis van een medegildebroeder en de mis op de naamdag van de schutspatroon bij te wonen in de kerk waar het gilde een altaar voor hun beschermheilige onderhield. Op het jaarlijks hoogtepunt in het gildeleven, het papegaaischieten, dienden de schutters eveneens in feestkledij te verschijnen.

Kaproen uit Dordrecht, 1622.

HET PAPEGAAISCHIETEN

Het “opwaarts-schieten”, naar een vogel op een staak of aan de wieken van een molen, dateert van lang voor het ontstaan der schuttersgilden. Homerus geeft al een beschrijving van het schieten op een levende duif, die aan een scheepsmast was gebonden, tijdens de lijkspeken voor de door de Trojanen gedode Patroclus.

Het papegaaischieten dat altijd in nauw verband met de schutterij beschreven wordt, is echter geen exclusieve bezigheid der schuttersgilden geweest. Anderen hebben dit spel ook beoefend, hetzij legaal, zoals het schippersgilde in Zutphen, hetzij illegaal, zoals blijkt uit de in keurboeken opgetekende verboden op het schieten naar de vogel. Het vogelschieten was echter bij alle schuttersgilden een jaarlijks hoogtepunt en door hen is het in ieder geval tot in onze tijd in ere gehouden.

Het feest vond plaats in het voorjaar, meestal omstreeks Pinksteren en kan als een van de vele meifeesten worden beschouwd. Het is niet duidelijk waarom juist op een papegaai geschoten werd. Deze vogel met de Oosterse naam raakte door de kruistochten

Koningszilver van het Sint Barbaragilde, Bodelmonde.

in West-Europa bekend en werd vanwege zijn exotische uiterlijk geliefd in adellijke kring. Het is niet ondenkbaar dat via deze weg de papegaai in het burgerlijk milieu is beland en dat een bont versierde vogel van hout of klei ten slotte een aantrekkelijk doelwit werd voor de schutterspijlen.

De schutterskoning werd betrokken bij het bestuur van het gilde en hij genoot allerlei, van plaats tot plaats verschillende voorrechten. Bij het onthalen van zijn medebroeders kwam de koning echter soms op zulke hoge kosten, dat daaraan van stadswege paal en perk werden gesteld. De telkens in de stadsrekeningen terugkerende uitgaven voor het papegaaischieten geven aan dat dit feest voor de gehele stad een feestelijk gebeuren was. Uit dergelijke rekeningen bleek dat ook muzikanten en toneelspelers aan de festiviteiten deelnamen. Het kon daarbij ook gebeuren dat het feest door de overheid beperkt werd in de duur. Tijdens de morgenspraak, die voorafging aan het papegaaischieten, werd door de hoofdlieden of homans, overliden of trossiers rekening en verantwoording over het financiële

Het op-waarts schieten.

beleid afgelegd. De schietoefeningen op het doelenterrein waren minder spectaculair dan het papegaaischieten.

Deze oefeningen hadden vaak de vorm van een wedstrijd, waarop geld kon worden ingezet; een gezamenlijke maaltijd besloot de dag. Gedurende de periode van Beloken Pasen tot Sint-Bavendag (1 oktober) werd meestal eenmaal per maand geoefend. Hierop is de benaming maen(t) scut gebaseerd, die ook gebruikt werd als er eenmaal per week of om de week werd getraind.

Ook het aantal gildebroeders groeide en het bleek nodig hen in kavels of rotten te verdelen, zodat niet allen tegelijk op de schietbaan waren. De rotten werden geleid door een hoofdman, homan of rotmeester; het aantal schutters per rot liep uiteen van tien tot vijftieng man. Vermoedelijk is ter vergemakkelijking van de communicatie, bij de verdeling in rotten de wijk bepalend geweest. ■

Bron: Schutters in Holland, kracht en zenuwen van de stad. Uitgeverij Waanders, Zwolle.

Van Henk de With, erehoofdman van het Sint Martinus en Sint Antoniusgilde uit Lexmond, kreeg de redactie de volgende reactie op het artikel Schuttersgilden in de Noordelijke Nederlanden, onder kopje ‘Schuttersgilden verkrijgen rechten’, 55e jaargang nr.2/2008 pagina 53:

In 1394 was, naast de reeds genoemde deelnemers aan het toernooi in Doornik, ook het gilde van Lexmonde uitgenodigd. Dat dit vermeld wordt is voor het gilde erg belangrijk, omdat het bij de heroprichting in 2005 de begindatum 1394 op het hoofdvandael heeft geplaatst. De bron waaruit geput werd komt via Frank van Loon uit: ‘Berigten van het historisch gezelschap te Utrecht, tweede stuk 1848 blad 111 met verwijzing naar 4 A.G. Chotin Historie de Tournai 1357. Het gilde van Lexmond is bijzonder trots met het feit, dat het na diverse heroprichtingen nog steeds bestaat en ingeschreven is bij de kring Maasland.

Verbroedering gilden Tilburg Stad

Onder een stralende voorjaarszon hielden de gilden Sint Joris, Sint Sebastiaan en Sint Dionysius uit Tilburg op 10 april 2011 hun jaarlijkse verbroedering. Hoewel de opzet van dit gilde-evenement 'verbroedering' is, werd er toch fel gestreden om diverse prijzen. Het koningskruis werd gewonnen door de koning van Sint Sebastiaan, Peter Paul Haen, die ook de beste schutter was op de vreemde wapens (kruisboog en geweer). Toon de Brouwer van Sint Joris had de meeste punten op de handboog en het geweer terwijl Bart Spijkers, het jongste lid van Sint Dionysius, er met het schild beste schutter op kruisboog aan de haal ging. Het Letschert-wisselschild (de schutter die het gemiddelde het best benadert) ging naar Leo Daamen van Sint Dionysius. Dit schild werd uitgereikt door de zoon van de overleden opperdeken en oud-burgemeester van Tilburg, mr. Maarten Letschert. ■

Leo Daamen krijgt het schild omgehangen.

Adrianus van Dorst veertig jaar lid Sint Joris

Op maandag 6 september 2010 werd Adriaan van Dorst verrast met een Kringonderscheiding van het Kwartier van Oirschot. Deze onderscheiding kreeg Adriaan omdat hij veertig jaar lid is van het gilde Sint Joris, Diessen. Deze onderscheiding heeft hij ook zeker verdiend voor zijn inzet binnen het gilde, onder andere als dekschrijver. Het gilde hoopt dat Adriaan nog vele jaren een trouw lid mag blijven van het gilde. ■

Adriaan van Dorst, veertig jaar gildebroeder.

Nieuw onderkomen geopend

Op 16 oktober 2010 heeft gilde Sint Joris, Diessen het nieuwe terrein en onderkomen feestelijk geopend. Samen met gildeheer Ron van den Hout en burgemeester Ryan Palmen, werd de toegangspoort geopend. Dit gebeurde onder grote belangstelling van vele genodigden. Natuurlijk werd het gilde ondersteund door Sint Sebastiaangilde ook uit Diessen. Gildebroeder Co van den Hout werd verrast met een koninklijke onderscheiding voor zijn inzet voor het gilde en de kerk. Hij mag zich nu Lid in de Orde van Oranje Nassau noemen. Op 17 oktober 2010 was er een open dag voor de dorpsbewoners op het nieuwe terrein. ■

Gildeheer en burgemeester verrichten de openingshandeling.

Huib Daamen onderscheiden

Met de gildenbroeders van Sint Joris Hilvarenbeek, zijn echtgenote en dochter als getuigen, kreeg een trotse Huib Daamen op Verloren Maandag de kringonderscheiding voor zijn veertig jaar lidmaatschap opgespeld. Dat gebeurde namens het Kwartier van Oirschot door Bert van der Staak en Jo van den Biggelaar, die hun waardering voor Huib niet onder stoelen of banken staken. Huib is deken en vaandrig geweest bij het gilde. Bij het pausbezoek aan Brabant presenteerde hij het vaandel aan de paus. Een bijzonder vaandel want het is één van de weinige die, behalve door de paus ook door koningin Juliana betreden is. Hij speelt nu nog een grote rol bij het organiseren van de biljartcompetitie van het gilde. Huib is een zeer nauwgezette gildebroeder die niets aan het toeval overlaat. ■

Met emmertje, spons, hark en schop

Met negen man sterk trok gilde Sint Joris, Hilvarenbeek vrijdag 18 maart 2011 door het dorp. Om de dienstbaarheid van het gilde aan heel Hilvarenbeek te laten zien, sloot het gilde zich aan bij de actie NL DOET. Onderweg kregen vijfendertig beelden een schoonmaakbeurt. "Het gilde heeft dienstbaarheid tot speerpunt verheven", zegt hoofdmans Louis van Hest. "We willen laten zien dat we meer doen dan samen schieten en

Er werd goed gepoetst in Hilvarenbeek!

gezelligheid nastreven." Overigens deden ze al meer. Het gilde gaat regelmatig kaarten met de ouderen in het verzorgingstehuis, het organiseert voor diezelfde ouderen een paasfeestje, gaat met gehandicapten op pad en helpt bij het onderhoud van de kinderboerderij. ■

Sint Joris onthaalt koningin

Op zaterdag 16 oktober 2010 hebben alle gildezusters van het Sint Jorisgilde Tilburg hun nieuwe koningin Tiny van Bilsen uitgehaald. Voor haar huis werd het koningszilver haar omgehangen door oud-koningin Els van den Langenberg. Daarna hebben zij haar, vanuit haar woning aan

de Oisterwijksebaan, in optocht begeleid naar het gildehuis. Daar trakteerde de nieuwe koningin haar gildezusters op een heerlijke koffietafel. Ook de gildebroeders werden niet vergeten: zij kregen van de nieuwe koningin een hapje en een drankje aangeboden. ■

Sint Sebastiaan Tilburg opnieuw 'Koninklijk'

Het Koninklijk Handboogschuttersgilde Sint Sebastiaan van Willem III uit Tilburg mag zich opnieuw voor een periode van vijftig jaar 'Koninklijk' noemen. Om aandacht te schenken aan dit memorabele feit organiseerde de gemeente Tilburg op vrijdag 28 januari 2011 een ceremonie in de Tilburgse raadzaal. Samen met de vertegenwoordigers van zes andere 'Koninklijke' organisaties uit de gemeente Tilburg tekenden de hoofdmans en de dekenschrijver van het gilde 'de bepalingen' die horen bij de bestendiging van het predicaat. De band tussen gilde en koningshuis gaat terug tot het midden van de negentiende eeuw. Toen was het gilde regelmatig betrokken bij schietwedstrijden, die op initiatief van koning Willem III op het terrein van Paleis 't Loo gehouden werden. In 1849 werd prins Maurits beschermheer van het gilde. Na diens dood in 1851 werd de koning zelf beschermheer van het gilde. Hieraan verbond hij tevens het recht tot het voeren van het predicaat 'Koninklijk'. Het is redelijk uniek dat een gilde zich 'Koninklijk' mag noe-

Aanbieding cheque Ronald McDonald huis

Woensdag 17 februari 2011 hebben eerste deken Wim van der Bruggen en tweede deken Cees van Casteren het Ronald McDonald huis in Tilburg een cheque aangeboden ter waarde van € 1.020,-. Dit geld is bijeengebracht tijdens de vijf gildenverschielingen van de gilden Sint Joris en Sint Catharina uit Hilvarenbeek, Sint Joris Goirle, Sint Joris Tilburg en Sint Ambrosius Lage Mierde. Door de vijf gilden was besloten de inleggelden vanaf dit jaar te gaan doneren aan een goed doel en het Sint Jorisgilde Tilburg heeft als eerste gilde besloten om dit te schenken aan het Ronald McDonald huis in Tilburg. Dit huis biedt een thuis aan ouders van zieke of gehandicapte kinderen vlak bij een ziekenhuis of revalidatiecentrum.

In Ronald McDonald huis Tilburg kunnen ouders, broertjes en zusjes logeren van zieke kinderen die worden behandeld in het St. Elisabeth Ziekenhuis en Revalidatiecentrum Leijpark. Voor het zieke kind is het een veilig gevoel de ouders in de buurt te hebben. Het leven kan dan ondanks alles toch een beetje doorgaan. ■

De aanbieding van de cheque.

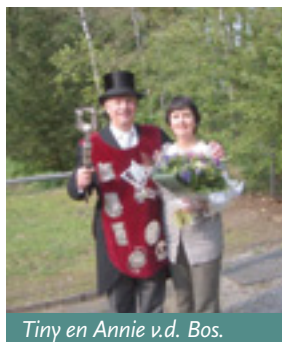
men. In heel Brabant is geen ander gilde officieel gerechtigd tot het predicaat. Slechts drie andere handboogschietverenigingen in Nederland mogen zich 'Koninklijk' noemen. Met hen heeft het gilde sinds het 500-jarig bestaan in 2004 een vriendschapsband. ■

De ondertekening van de 'bepalingen'.

Tiny v. d. Bos koning

Tiny en Annie v.d. Bos.

Op 17 april 2011 heeft het Sint Catharinagilde Woensel geschoten voor een nieuwe koning. Wethouder Staf Depla keurde het wapen en loste daarna het eerste schot. Met het 287ste schot liet Tiny v.d. Bos de vogel vallen en mag zich nu de komende twee jaar koning van het Sint Catharinagilde Woensel noemen. Hij was al twee maal eerder koning in 2003 en 2007. ■

Patroonsdag in Heeze

Zaterdag 16 april 2011 vierde het Sint Jorisgilde haar patroonsdag. De dag begon met een mis, die opgeluisterd werd door het koor "Levensvreugd". Na de vendelhulde aan pastoor E. Mutsaerts vertrok het gilde met slaande trom en vliegend vaandel naar het gildeterrein "De Santen". Daar vond de huldiging plaats van Arjan Gijsbers, twaalfeneenhalf jaar tamboer en Jan Cuijten vijfenzestig jaar gildebroeder. Opperdeken Peter Janssen roemde de inzet van Arjan en Jan. Arjan als tamboer altijd vooraan in de stoet en Jan vele jaren en nu nog, als kapitein. Arjan kreeg de zilveren Sint Joris opgespeld. Voor Jan had het gilde een fles wijn uit 1946, een fles met een speciaal etiket van het gilde. Jan Schrurs, voorzitter van Kringschap Kempenland, spelde Jan Cuijten de gouden rozet op, dat aangeeft dat je vijfenzestig jaar bij het gilde bent. Door omstandigheden waren Jan Heerings, vijftientwintig jaar gildebroeder en Theo van Lierop, vijftig jaar begunstiger niet aanwezig. Hierna was het de tijd voor de gildelunch. 's Middags konden de gildebroeders hun kwaliteit bewijzen bij het schieten. Er werd geschoten met het groot gildegeweel. De gezellige feestavond vond plaats in het gilde-paviljoen. ■

Jan Cuijten met speciale fles wijn uit 1946.

Sint-Catharinagilde tot Blortem en Gestel

De Catharinadag viering 2010 was er een met een feestelijk tintje. Frans van der Loo vierde het feit dat hij vijftientwintig jaar lid van de overheid was. Omdat Frans inmiddels 80 is werd besloten de functie van kapitein over te dragen aan Frank Wilgers. De dag begon met een eucharistieviering. Dit alles stond onder leiding van kapitein, Frans van der Loo. In "De Ketting" stond de koffie met wat lekkers klaar. Hier waren nog andere gildebroeders en vrienden samengekomen. Na een welkomstwoord door de regerende deken, begon het officiële gedeelte. Jan Frencken kreeg een prachtig beschilderde steen aangereikt door de maker hiervan, Leo van der Sangen, die zei dat deze steen bestemd was voor een "Kei van een Vent". Jan was erg ingenomen met dit gebaar. Hierna volgde de huldiging van de vijftientwintigjarige jubilaris Frans van der Loo. De regerende deken vertelde dat Frans mede aan de basis stond van de heroprichting van het gilde in 1979. In deze kwart eeuw was Frans dekenschrijver, kapitein en koning. De vicevoorzitter van de kring, Albert van der Steen spelde de jubilaris een fraaie onderscheiding op. Hierna droeg Frans het kapiteinschap over aan zijn opvolger Frank Wilgers. ■

De nieuwe kapitein Frank Wilgers.

Zilveren Brabantkruis 2010

Een schietwedstrijd verdeeld over vier zondagen voor kruisboogschutters bij het St. Joris gilde Gestel en Blaarthem in Eindhoven. Het waren natte dagen en soms een beetje zon. De laatste zondag begon met één schutter met zestig treffers, maar er waren nog vijf kanshebbers. Bij de Veteranen waren vier kanshebbers met 59 treffers. Daar bleven drie schutters over: Wil Meulenbroeks, Tinus Vorstenbosch uit Oerle en Kees v/d Wetering uit Oirschot. Na een korte kamp werd Wil Meulenbroeks de winnaar van het veteranenschildje. Bij de Senioren waren drie schutters overgebleven met zestig treffers: John v. Haaren uit Heijnen, Tinus Meulenbroeks uit Oerle en Jos Coppens uit Geffen. Ook hier maar een korte kamp, Tinus Meulenbroeks werd winnaar van Het Zilveren Brabantkruis 2010. Dat was voor Tinus de tweede keer. Na de uitreiking van het zilver en de restanten van de vleesprijzen kon iedereen weer tevreden naar huis. Voor het gilde was het, ondanks het slechte weer, weer een geslaagde wedstrijd. In 2011 zijn de volgende data waarop geschoten kan worden om het Zilveren Brabantkruis: de zondagen 30 oktober, 6 november, 13 november en tot slot 20 november 2011. ■

Koningschieten Sint-Jorisgilde Gestel en Blaarthem

Op zondag 3 oktober 2010 verzamelden de gildebroeders en gildezusters zich in 'Zaal Oud Gestel' voor de belangrijkste gebeurtenis die het gilde kent. Dit evenement vindt eens in de drie jaar plaats op de eerste zondag in oktober. In de fraai gerenoveerde zaal sprak regerend deken Frans Verhoeven een welkomstwoord en werden de gildebroeders voorgesteld aan eregast Wim Louwers. Aangekomen op het schietterrein werd een groepsfoto gemaakt en overhandigde ouderling Frits Beelen een zilveren schild, waarmee het feit herdacht werd, dat in 2007 de gebroeders Frits, Theo, Jo en Piet samen tweehonderd jaar gildebroeder waren. Vervolgens schonk aftredende koning Jo van de Vorst zijn koningsschild. Wim Louwers vrijde de boom en Jo van de Vorst loste het tweede schot. Het was een veelbelovend begin, want beide schoten waren raak. Toen begon het eigenlijke koningschieten, waaraan vijftientig gildebroeders deelnamen. De gehavende vogel tuimelde bij het 77ste schot na een daverende voltreffer met standaard en al naar beneden. De gelukkige schutter was regerend deken Frans Verhoeven, die volledig beduusd talrijke handen van almaar toelopende mensen moest schudden. Het duurde even, voordat het programma werd voortgezet, want de overheid moest in beraad zonder zijn regerend deken. Na een pauze van een half uur, nam eredeken Paul van der Putten (87) het woord en vroeg of de nieuwe koning zijn ambt wilde aanvaarden. De overheid bleek ook het besluit te hebben genomen om het vervolg van de installatie op het schietterrein te laten plaatsvinden. De nieuwe koning mocht voor de eerste en enigste keer in zijn leven over het hoofdvaandel lopen. ■

Over het gildevaandel.

Federatie Commissie Standaardrijden

Op 19 maart 2011 werd in het gildehuis van het Sint Martinusgilde, Tongelre de vergadering Federatie Commissie Standaardrijden gehouden. Tijdens deze vergadering is een nieuw bestuur aangetreden. Frans Koning van het Sint Leonardusgilde Beek en Donk heeft zijn voorzitterschap overgedragen aan Antoon van Duijnhoven van het Sint Lambertusgilde Milsbeek en het secretariaat aan Trudy Steeman van het Sint Martinusgilde Tongelre. Frans heeft deze functie altijd goed en graag

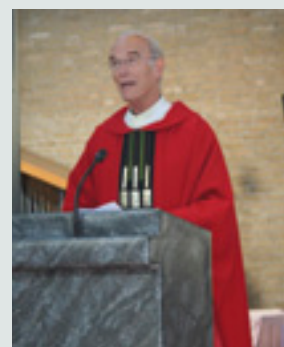

De overhandiging van de bloemen.

gedaan maar vindt het nu genoeg geweest. Het is wel fijn dat Frans nog een jaar aanblijft om het nieuwe bestuur in te werken. Frans werd bedankt voor zijn goede werkzaamheden en men overhandigde hem een bloemetje en een fles drank. ■

Koninklijke onderscheiding gildeheer, pastoor Freek Groot

Zaterdag 5 februari 2011 werd met een goed verzonnen smoes pastoor Groot naar de pastorie in Nuenen gelokt. Nietsvermoedend werd hij daar door pastoor Vossenaar, lid van de parochiële eenheid Nuenen, Gerwen en Nederwetten, welkom geheten. Hierna spelde burgemeester Ligtoet pastoor Groot de versierselen op behorende bij Lid in de orde van Oranje-Nassau. De burgervader memoreerde dat Pastoor Groot een grote verdienste heeft opgebouwd voor zijn missie en ontwikkelingwerk in Borneo en binnen de RK-parochies van Gerwen en Nederwetten. Tot 1994 was Groot werkzaam als missionaris om daarna pastoor te worden in Gerwen en Nederwetten. De pastoor die oorspronkelijk uit het hoge noorden komt wist aanvankelijk weinig van het Brabantse gildewezen af. Maar al snel leerde hij het gilde kennen als een vereniging die stevige banden onderhoudt met de kerk en hij was dan ook gaarne bereid om gildeheer van het gilde te worden. Omdat het originele schild verloren is geraakt heeft het Heilig Kruisgilde in 2007 een nieuw schild laten maken en deze de gildeheer omhangen. Op 13 februari 2011 heeft het Heilig Kruisgilde samen met Sint Annagilde Nederwetten de mis in Gerwen opgeluisterd en aan pastoor Groot een welverdiende vendelhulde gebracht. ■

Pastoor Groot, lid in de Orde van Oranje Nassau.

Bestuurswisseling

Op 22 januari 2011 hebben Peter Berkens en Math van Knippenberg besloten hun bestuursfuncties van respectievelijk regerend deken en jonge deken neer te leggen. Peter heeft zich zes jaar en Math maar liefst achttien jaar ingezet voor het gilde. In deze perioden hebben zij veel zaken gerealiseerd, zoals een nieuw gilde-onderkomen en nieuwe gildenkleding. Daarnaast was Math ook nog een van de mede organisatoren van Kringdag 1998. Tijdens de teeravond werden beide heren op ludieke wijze bedankt. Zij hadden na een avondje in een gildecasino te hebben doorgebracht, zoveel "gilde euro's" verdiend, dat de zogenaamde eigendomsakte van het casino overging naar die twee. Bij het tekenen van de overdrachtsdocumenten werden zij door de gildepolitie in de boeien geslagen voor het in bezit hebben van een illegaal casino. Zij kregen gebloed en wel via het programma opsporing verzocht een filmpje te zien met daarin het verloop van hun bestuursperiode. Tijdens de jaarvergadering werden Michael Smirk als regerend deken en Perry

De kersverse regerend deken.

Tijs als jonge deken ingestemd. Ook waren in de afgelopen periode zilveren jubilarissen te huldigen, te weten: Bernard en Piet Ronken. Zij ontvingen het zilveren schild van Gilde Sint Sebastiaan. Paul Vogels tenslotte, kreeg eind 2010 het zilveren medaillon voor zijn inzet binnen de commissie standaardrijden van Kring Kempenland. ■

Jan Maas zestig jaar lid

Tijdens de patroonsdag van 5 februari 2011 was het zestig jaar geleden dat Jan Maas (83) geïnstalleerd werd als gildebroeder van gilde Sint Agatha, Heeze. Deze heuglijke mijlpaal werd gevierd in het bijzijn van zijn kinderen en kleinkind. Jan Maas werd toegesproken door de voorzitter Albert v.d. Laak, die de jubilaris preeks voor zijn trouw en inzet voor het gilde. Jan was van 1953 tot 1999 wapenmeester en hij was een expert in het maken van puisten voor het geweschietsen. Het is Jan helaas niet gelukt om de koningsvogel naar beneden te schieten. Hij kreeg een gouden Agatha opgespeld. De voorzitter van Kring Kempenland, Jan Schrurs spelde Jan een gouden rozet op en roemde ook hem voor zijn inzet.

Afgevaardigden van het gilde Sint Joris uit Heeze dankten hem nog voor zijn jarenlange bijdrage aan het gildengebeuren in Heeze. De feestelijkheden werden afgesloten met een vendelhulde aan Jan Maas. ■

Jan Maas, zestig jaar gildebroeder.

Nieuwjaarsreceptie en bestuurwisseling

Op zondag 2 januari 2011 vond de nieuwjaarsreceptie plaats bij het Sint Jorisgilde Heeze. In grote getale waren gildebroeders, begunstigers en belangstellenden naar het gilde-paviljoen gekomen. Het was er gezellig druk. Halverwege de receptie reikte opper deken Jan van Lierop, het wisselschild "Beste Schutter" van 2010 uit. Gildebroeder Toon Verhulst was de gelukkige. Hij mag het hele jaar 2011 het wisselschild dragen. Onder het genot van een kopje koffie en of een drankje bleven de aanwezigen nog geruime tijd in het gilde-paviljoen.

Na vijftientwintig jaar de voorzittershamer te hebben gehanteerd vond opper deken Jan van Lierop het tijd worden zijn functie door te geven aan zijn opvolger Peter Janssen. Dit gebeurde tijdens de jaarvergadering van 24 maart 2011. Jan van Lierop is heel bevlogen geweest met het wel en wee van het gilde. Niets was hem teveel. Op zijn eigen manier heeft hij leiding gegeven aan het gilde. Zijn lijfspreuk was "de vergadering beslist, dat is het hoogste orgaan". In zijn afscheidsspraak dankte hij de gildebroeders voor het in hem gestelde vertrouwen en wenste de nieuwe opper deken Peter Janssen veel succes. ■

Sint Martinus, Dommelen in het nieuw

Tijdens de patroonsviering in november 2010 presenteerde het Sint Martinusgilde Dommelen haar nieuwe uniformen. Deze zijn vervaardigd, naar een ontwerp van de uniformcommissie van het gilde, door kleermakerij Beliën uit Hamont (België) en mede mogelijk gemaakt door een donatie van het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant. ■

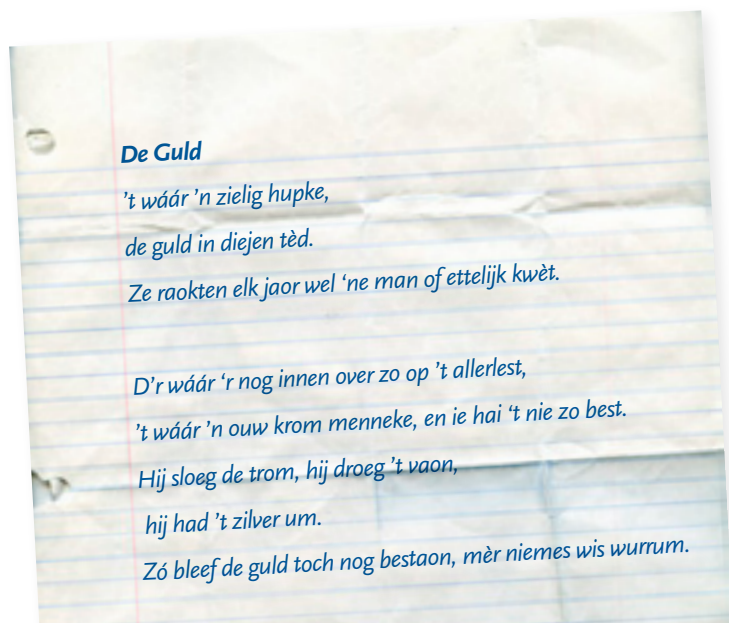

Het Sint Martinusgilde, Dommelen in het nieuw.

Jubilarissenregen in Bergeijk

De teerdag van het Gilde van het Heilig Sacrament in Bergeijk stond 11 september 2010 in het teken van een zestal jubilarissen. Jan Daris Frzn. (oud koning) en Jan Daris Wzn. herdachten hun vijftigjarig lidmaatschap. De gildebroeders Henk de Haas (vendelier), Wim Daris en Jan Daris Azn. waren vijftientwintigjarig lid. Kringvoorzitter Jan Schrurs en districtsraadsheer Theo Schoenmakers waren naar het nieuwe gildeterrein gekomen voor de huldiging. Jan Royackers ontving een kringonderscheiding omdat hij vijftientwintig jaar regerend deken was. Het aantal "Daris" -jubilarissen geeft het belang aan, wat deze familie heeft (gehad) in de jongste geschiedenis van het gilde. Wim Daris verraste het gilde met een door zijn moeder opgetekend gedichtje uit de jaren dertig (zie elders) van de vorige eeuw, toen het gilde er minder florisant voor stond en dat het mede door het toetreden van zes broers van de familie Daris in stand werd gehouden. Kringvoorzitter Jan Schrurs feliciteerde het gilde ook met de totstandkoming van de gildenaccommodatie, die door toedoen van vrijwilligers en lokale sponsors tot stand was gekomen. De schietwedstrijd, die na de huldigingen werd gehouden, werd verrassend gewonnen door nieuwbakken gildebroeder Ton van Ekert. Deze zonovergoten dag eindigde met een gezellige teeravond in het gildehuis. ■

De jubilarissen met bestuur.

Zilveren schild voor Ton Egbers

Tijdens de voorjaarsvergadering van het Sint Jorisgilde, Bladel ontving Ton Egbers geheel onverwacht het zilveren schild van Kring Kempenland uit handen van voorzitter Jan Schrurs. Deze ontving hij voor vijftientwintig jaar dienst in de overheid van het gilde. In 1986 kwam Ton in de overheid als dekenschatbewaarder tot 1998. In 1998 werd hij tot hoofdman gekozen. Ton trad af als hoofdman, maar werd opnieuw gekozen tot dekenschatbewaarder. Hans van Raak, eerder koning en dekenschrijver, werd gekozen tot opvolger van Ton Egbers. Jan Schrurs zei: "Zover ik heb begrepen gaat Ton weer verder als dekenschatbewaarder. Mensen, die een bestuursfunctie uit willen oefenen waren in het verleden al moeilijk te vinden, maar zeker in de huidige tijd. Iedereen is wel bereid om op ad-hoc basis projecten te gaan leiden, maar echt besturen, daar blijven de mensen toch vaak verre van. Wij moeten dus mensen, die zich beschikbaar stellen, erg dankbaar zijn. Het kost veel werk, maar de dankbaarheid die je ondervindt is groot. Ook dienen deze mensen als voorbeeld voor de komende generatie, want zij moeten uiteindelijk ook hun verantwoordelijkheden nemen. Ik vind het daarom fijn om Ton mee te kunnen delen, dat het bestuur het zilveren schild van de kring aan hem heeft toegekend". ■

Een kringonderscheiding voor Ton Egbers.

Het kost maar 5 euro

Het kost maar 5 euro om een advertentie van vier regels in 'De Gildetrom' te plaatsen. De enige voorwaarde is, dat u abonnee bent. U kunt de tekst, maximaal 4 Gildetrom regels, sturen aan:
De Gildetrom, Beukendreef 39, 5056 CA
Berkel-Enschot. Voeg het geld in contanten er bij.

Jan Hoeks Erebroeder in Groen

De Teerdag van 2011 begon zoals gebruikelijk met een eucharistieviering. In het gildehuis volgde de jaarvergadering waarbij Wim van Bree als overheidslid werd herkozen. Peter Berkers volgde de niet herkiesbare Harrie Berkers op. Harrie Berkers trad na achtentwintig jaar als overheidslid uit het bestuur. Hij werd door de overheid bedankt met diverse presentjes. Huub van den Eikhof volgde Hannie van de Ven-van Meijl op als kascommissielid en Henk Berkers werd benoemd tot gildelid 2010. Leon Sijbers gaf een presentatie over het toekomstige jeugdbeleid en ter afsluiting van de vergadering boden diverse gildeleden hun gewonnen prijszilver van 2010 aan het gilde. Tijdens de teeravond werd Jan Hoeks (van de Einden) door hoofdmans Henk Berkers vereerd met de hoogste onderscheiding binnen het gilde; 'Erebroeder in Groen'. Jan kreeg deze hoogste gilde-onderscheiding vanwege zijn jarenlange buitengewone inzet. Jan, sinds 1952 lid van Gilde Sint Antonius Abt Lierop, was bijna veertig jaar vendelier en ongeveer dertig jaar vendelinstructeur. Maar al voor zijn officiële lidmaatschap trok hij als "menneke" van 10 jaar met het gilde mee. Hij heeft veel prijzen behaald. Jan is ook actief in de oud-ijzeractie en de geraniumactie. Inmiddels zit hij ook al weer vijftwintig jaar in de overheid. Jan is de zevende gildebroeder die deze hoge onderscheiding mocht ontvangen. Tenslotte werden Eric en Ton de Vries gehuldigd met hun vijftwintigjarig gildejubiläum.

Jan Hoeks met echtgenote.

Het patroonsfeest werd op de maandagavond na de teerdag afgesloten met de traditionele kaartavond. ■

Tweehonderd jaar gildebroeder en nieuwe hoofdmans

Het Sint Antoniusgilde in Stiphout huldigde tijdens de patroonsdag op zaterdag 22 januari 2011 maar liefst vier gouden jubilarissen. Adriaan van de Westerlo, Gerrie van der Burgt, Joop van de Ven en Jan van Hoof vierden hun vijftigjarig jubileum. De vier jubilarissen hebben bij het Stiphoutse gilde een grote staat van dienst, die in 1961 begon. Het waren toen nog jonge mannen tussen de zeventien en twintig jaar. Het gilde van Stiphout was in verval geraakt en samen met Mies van der Burgt en Frans Vereijken werden de mannen actief om het gilde nieuw leven in te blazen. De oude gildetradities werden weer opgepakt en voortgezet. Het ging er in die tijd wel anders aan toe memoreert Joop van de Ven: "We schoten toen op de patroonsdag in januari nog op de puist en ik won de prijs. Dat bestond uit drie consumpties, twee gulden en een pakje sigaretten. Als prijswinnaar moest je wél trakteren, mooie prijs was dat! En het mooiste was, ik heb de prijs nooit gekregen. Dat ging vroeger gewoon zo". Tijdens een druk bezochte receptie werden de jubilarissen door Krings Peelland onderscheiden. Bovendien vond op deze dag ook de overdracht plaats van het hoofdmanschap in de Sint Trudokerk van Stiphout. Tijdens deze dienst droeg Gerrie van der Burgt na eenenveertig jaar de hoofdmanketen en -stok over aan Willy Thijssen, nadat deze eerst de eed van trouw had afgelegd. De hoofdmans dankte alle aanwezigen en nodigde iedereen uit mee te gaan naar het gildehuis voor een kop koffie. ■

Vlnr: Gerrie van der Burgt, Jan van Hoof, Adriaan van de Westerlo en Joop van de Ven.

Overdracht van de hoofdmanketen en -stok.

Het Sint Jorisgilde Asten trok door Amsterdam

Vrijdag 18 maart 2011 leken de straten in de Amsterdamse binnenstad weer even op die van enkele eeuwen geleden. In vol ornaat trok het gilde met tamboers, vendeliers, piekeniers en zilverdragers vanaf de Lauriergracht in de Jordaan naar de Schuttersgalerij in het Amsterdams (Historisch) Museum. Amsterdam stroomde nog niet over van toeristen; toch werden langs de route honderden foto's gemaakt. Op het binnenhof van het museum werd een vendelgroet gebracht. Na dit officiële gebeuren volgden rondleidingen door de stad en cafébezoek. Met een dinertje werd de zeer geslaagde dag afgesloten. Omdat het in de middag begon te regenen, duurden de rondleidingen korter en het bezoek aan cafés werden langer.

Het bezoek aan de hoofdstad was mede op uitnodiging van het bekende communicatiebureau Kesselskramer.

Dit bureau ontwerpt campagnes voor "Brabant Culturele Hoofdstad 2018". Het gilde heeft hier vorig jaar een bijdrage aan geleverd. ■

Het Astense Sint Jorisgilde in Amsterdam.

Statiedag gilde Sint Hubertus Berkel

Op 8 januari 2011 hield het gilde zijn jaarlijkse statiedag. Maar nu eens anders dan we gewend zijn. Er waren leden die de statiedag zoals gebruikelijk te lang vonden. Een commissie waar ook de jeugd in vertegenwoordigd was, had de opdracht een programma op te stellen. Vrijdagavond werd de proclamatie in het dorp afgekondigd met een bezoek aan het bejaardenhuis waar de oudjes roggebrood met spek aangeboden kregen. Dit werd geweldig op prijs gesteld, dus volgend jaar moeten we weer terug. Op zaterdag was er de gildemis met daarna de eed van trouw aan het geestelijk gezag en de vendelgroet. In het gildehuis stond de snert en roggebrood met spek klaar in plaats van de gebruikelijke koffietafel met worst en zult. De middag werd doorgebracht met oud Hollandse spelen, waarbij mooie prijzen te winnen waren. Bij het avondmaal stonden verschillende winterse stampotten klaar met worst en koteletten. Nadat de prijzen van het schieten en het jeu de boules van het afgelopen jaar waren uitgereikt was om acht uur de statiedag ten einde en duurde dus niet zoals voorheen tot in de kleine uren. ■

Plezier tijdens statiedag bij Sint Hubertus.

Gilde Sint Crispinus en Sint Crispinianus Besoijen 'DOET' ook mee

Op vrijdag 18 en zaterdag 19 maart 2011 organiseerde het Oranjefonds een 'doedag' voor vrijwilligers. Ook het gilde Sint Crispinus en Sint Crispinianus van Besoijen vond dat het aan deze oproep gehoor moest geven en zo kwam het dat er die zaterdag vele gildebroeders de handen uit de mouwen staken om de bossen rond het gildenpaviljoen te ontdoen van rommel en resthout. Dit initiatief stimuleert ook de broederschap. ■

De deelnemende gildebroeders uit Besoijen.

Jaarvergadering bij Sint Hubertus Berkel

Op 25 februari 2011 hield het gilde zijn jaarvergadering. Na de opening werd het zielboek voorgelezen en werden de overleden gildebroeders en -zusters herdacht. De notulen van de najaarsvergadering werden voorgelezen en goedgekeurd. Er hadden zich drie nieuwe leden aangemeld en deze werden met algemene stemmen aangenomen. Van de overheid waren N. Haneveld en A. Wouters aftredend en herkiesbaar. Er waren geen tegenkandidaten dus werden zij bij acclamatie herkozen. Het volgende punt was het aannemen van een nieuwe hoofdmans. De op 28 augustus 2010 overleden hoofdmans P. Vromans moest een opvolger krijgen. De overheid had zijn broer Fr. Vromans bereid gevonden de functie van hoofdmans te aanvaarden. Hij werd met algemene stemmen aangenomen en bij zijn installatie kreeg hij het hoofdmanssteken omgehangen en ontving hij de staf.

De nieuwe hoofdmans Frans Vromans.

Hij dankte de leden voor het in hem gestelde vertrouwen maar waarschuwde wel dat hij niet zoveel tijd in het gilde kon steken als zijn broer. Nadat de verslagen van de deken-schrijver en de schatbewaarder waren voorgelezen en goedgekeurd was er nog een schrijven van de zusters Trappistinnen die een nieuw gildevaandel aan het vervaardigen zijn. Na de rondvraag werd de vergadering gesloten. ■

Gildekring "Hoge Schuts" vergadert in Dinther

Op 10 maart 2011 waren delegaties van de dertien gilden van gildekring "Hoge Schuts" in Dinther bijeen voor de jaarlijkse ledenvergadering. Speciaal in Dinther omdat hier op 15 mei de kringgildedag "Hoge Schuts", genaamd "De Uitdaging", plaats zal vinden.

Huldiging Henk van Helvoort.

Traditiegetrouw vindt deze vergadering altijd plaats bij het gilde die dat jaar de kringgildedag "Hoge Schuts" organiseert.

Lees verder >

vervolg pagina 51

Tijdens de vergadering werd Henk van Helvoort, deken rentmeester van de kring, gehuldigd. Henk heeft een staat van dienst die veertig jaren bestrijkt in de overheid van gildekring "Hoge Schuts", waarvan dertig jaar als deken rentmeester. Na een toespraak door hoofdman Hans de Visser waarin hij Henk roemde voor zijn inzet, zijn onuitputtelijke geheugen en collegialiteit, spelde hij Henk de mooie "Hoge Schuts" speld op met het embleem in goud in het midden. Het zal nu weer lang duren, als het al ooit van zal komen, dat er weer iemand veertig jaar in de overheid functioneert. Door Fred van den Berg werd een uitleg gegeven van het verloop van kringgildedag "Hoge Schuts" op 15 mei 2011 te Dinther. ■

Contactavond Sint Barbaragilde Dinther

Zaterdag 2 april 2011 vond de jaarlijkse contactavond plaats van het Sint Barbaragilde. De avond werd geopend door hoofdman Eugene van Bouwdijk Bastiaanse, die twee gildebroeders huldigde voor hun langdurig lidmaatschap. Dat waren Gerben Verkuijlen, vijfentwintig jaar, waarvan een groot deel als deken, en Henk Habraken, veertig jaar, waarvan vijftien jaar als commandant, oprichter en leider van het gildekoor en troubadour bij de hoofdliedendag. Henk ontving de kringonderscheiding van Maasland voor veertig jaren inzet. Na deze huldigingen werd de avond voortgezet met sketches en voordrachten. De spits werd afgebeten door Rien van de Eertwegh en Hannie van Zutphen, zij speelden een slecht tellende eierboer en boerin. Jo en Ria van Hemmen brachten als oude ingezetenen

De beide jubilarissen.

van de gemeente diverse verhalen over mede-inwoners. De culturele commissie bracht diverse stukken waarbij het gilde op de hak werd genomen. De vaandrig, de commandant, de standaardruiter en ook de Barbarafiguur gingen voor de bijl. De hoofdman werd neergezet zoals de naam luidt, het hoofd zelf werd de inzet, het was een hilarische voorstelling. ■

Teerdag 2011 in Enschoot/Heukelom

Het gilde trok ter kerke voor een dienst voorgedaan door eredeken P. Scheepers, gildeheer H. Tops en gildeheer J. Joosten. Een dienst die ook een zegening kent van het vierde vendel – aangereikt en geschonken door beschermheer F. Alting von Geusau en een nieuwe wijding van een oude kelk, geschonken door vier gildeleden. Deze werd dankbaar door de eredeken aanvaard, hij zal deze vaak gebruiken, aldus zijn eigen woorden. Nadien werd er genoten van een goed verzorgde Brabantse koffietafel. Erehoofdman, burgemeester H. Jansen van Oisterwijk, was inmiddels aangeschoven. Daar hij vandaag meerdere verplichtingen had kreeg hij het woord en bood het gilde namens de gemeente een 'Schrobblèr' aan voor een toast op de goede relatie. Daarna richtte de hoofdman de aandacht op de vier vendeliers. Één ervan was Rob Elings. De hoofdman sprak tot hem aldus: "Je bent recentelijk 65 jaar geworden en wij vonden het passend jou, als onze coach en steun en toeverlaat, eens in het zonnetje te zetten. Wij willen jou hierbij een 'vendel' opspelden als blijk van onze waardering voor al datgene jij voor ons doet, niet alleen stimuleren maar ook thuis ophalen, thuisbrengen. Jij hebt het verdiend!" ■

Het 'vierde' vendel wordt aangeboden voor zegening.
Foto: Sparidans.

"Zilverenkruisboog" voor Wilfred van der Leest

De eerste vrije wedstrijd kruisboog op wip schieten van het nieuwe seizoen vond plaats op zondag 27 februari 2011 in Reusel, georganiseerd door het Sint Jorisgilde. Door de aanhoudende regenval en straffe wind waren de omstandigheden voor de schutters verre van ideaal, wat in de eindresultaten dan ook tot uiting kwam. Van de zevenennegentig deelnemende schutters waren slechts twee schutters welke al hun twintig pijlen raak hadden geschoten, waaronder Wilfred van der Leest van het Sint Joris & Sint Catharinagilde uit Gemonde. Bij het afkampen toonde Wilfred zich de sterkste.

Mede afkamper Theo Moorman uit Moergestel miste geschouderd zijn vijfde schot welke al wel was geraakt door Wilfred. Voor Wilfred was dit de derde maal dat hij de "zilverenkruisboog" wist te winnen. ■

Overhandiging van de "zilverenkruisboog" aan Wilfred.

Nieuw vaandel en standaard Sint Joris Helvoirt

Zaterdag 9 april 2011 werden het nieuwe vaandel en standaard van het gilde gezegend. Op het vaandel van Sint Joris Helvoirt staat in het centrum een gekleurd embleem met Sint Joris die een draak bestrijdt. Daar omheen staan het oude gemeentewapen van Helvoirt, een gildetrom, een hoed (als symbool van de beschermheer), het geweer, de papagaai met getorste stok, onze naam en oprichtingsdatum. Deze symbolen wijzen allen, zoals de traditie voorschrijft, richting de stok. Het (hoofd) vaandel wordt gebruikt om oude tradities in ere te houden zoals vendelzwaaien in de kerk en bij de zegening van de nieuwe koning die dan bij uitzondering blootsvoets over het vaandel mag lopen. De gildestandaard wordt gevoerd door de standaardruiter zodra het gilde zich in het openbaar vertoont. De standaardruiter rijdt dan een tiental meters voor het gilde uit en maakt daarbij een zigzag beweging over de volle breedte van de straat om de weg vrij te maken zodat het gilde een onbelemmerende doorgang heeft. ■

Ad Pijnenburg (hoofdman) Henk Geelen (president deken)
Henk v Ewijk jr. (secretaris)

Jubilarissen bij Sint Catharina Herpt

Op de statiedag van Sint Catharina op 27 november 2010 werden twee jubilarissen gehuldigd. Tijdens de jaarvergadering werden zij toesproken door de hoofdman C. de Kort en kregen beiden een zilveren onderscheiding opgespeld. Johan Beaat is veertig jaar lid van het schuttersgilde; Corrie van Bijnen-van Krugten ontving de onderscheiding voor haar vijftigste jaar lidmaatschap. Johan Beaat was in 2010 ook Zilverkoning en overhandigde het gilde een prachtig zilveren koningsschild. ■

De laatste gildekoningen van het zelfstandige Lith

De gildebroeders van het gilde Sint Lambertus waren al vroeg uit de veren voor het reveille blazen en met slaande trom de inwoners van Maren-Kessel duidelijk te maken dat de strijd om de koningtitels plaats zou vinden. Tien kandidaten hadden zich hiervoor aangemeld. Tijdens zijn hoofdmanschap mocht Gerard van Schijndel niet meedingen naar het koningschap. Nu, na zijn terugtreden als hoofdman greep hij die kans met beide handen aan en het was Gerard (!) die met het 144e schot de laatste splinter van de houten vogel naar beneden haalde. Hij kreeg de zilveren papegaai omgehangen. Verder werd er geschoten voor de titel jeugd- en dagkoning. Deze werd binnengehaald door Gijs Bakker. Bram van Rossum (9), pas enkele maanden lid, wist met het 148e schot het laatste stukje hout omlaag te schieten en werd de nieuwe jeugdkoning. De nieuwe koning hing hem de daarbij behorende jeugdkoningsketting om. ■

De nieuwe koning en jeugdkoning.

Gilde Maren-Kessel opent gildenpaviljoen

Op 8 januari 2011 werd het volledig gerenoveerde gildenpaviljoen van Sint Lambertus door de burgemeester van Oss, Herman Klitsie en koning Gerard van Schijndel geopend. In zijn toespraak richtte hoofdman Jurgen Swinkels zich vooral tot de vrijwilligers, donateurs en bedrijven die dit prachtige bouwwerk mede mogelijk hebben gemaakt. Het gilde ontving mooie attributen en wandversieringen, waaronder 'een in natuursteen gegraveerde patroonheilige Sint Lambertus'.

De hoofdman van de Hoge Schuts, Hans de Visser, sprak nog enkele woorden, waaruit geciteerd; "Totstandkoming is een product van zelfwerkzaamheid, vroeger, nu en in de toekomst. Met de creatie van een gebouw ben je er nog niet. In stoffelijke aard gesproken; een gebouw heeft nou eenmaal onderhoud nodig, verzorging, koestering. Hier blijf je aan werken anders heb je in de toekomst een verval en uiteindelijk blijft er dan niets van over. In geestelijke aard gesproken; als je voor het gebouw het woord broederschap invult dan heb je precies hetzelfde. Als je aan de broederschap niet werkt, geen onderhoud pleegt en dit niet koestert heb je na enige tijd geen broederschap meer. Je moet er aan blijven werken". ■

Het nieuwe gildenpaviljoen.

Theo Hanegraaf eredecken kring Maasland

Vrijdag 12 november 2010 is erehoofdman Theo Hanegraaf tijdens de jaarvergadering in Vught benoemd tot eredecken van gildekring Maasland. Theo was sinds 1982 lid geweest van de kringoverheid en had zich niet meer herkiesbaar gesteld. Door kringhoofdman Jack Goudsmits werd Theo geroemd vanwege zijn lange staat van dienst als lid van deze kringoverheid. Na een opsomming van feiten en verrichte taken werden bij Theo de eretekenen opgespeld. ■

Theo Hanegraaf wordt gefeliciteerd door Jack Goudsmits.

Kerstmarkt bij de Binckhorst

Zondag 19 december 2010 verleende gilde Sint Antonius Abt haar medewerking tijdens de kerstmarkt op het terrein van de Binckhorst, één van de locaties van Cello; voor mensen met een verstandelijke beperking.

Voordat het kerstspel werd opgevoerd verzorgde het gilde, de inleiding naar het kerstspel en zorgde dat er voldoende belangstelling was voor het mooie kerstspel. Ondanks het winterse weer was het gezellig druk en was er veel belangstelling, dat erg fijn was voor de bewoners van de Binckhorst die er samen een prachtige kerstmarkt van hadden gemaakt. ■

Het gilde actief tijdens de kerstmarkt.

Teerdag Sint Antonius Abt Nuland

Op deze dag werd jeugdlid Rik Pelders ingevendeld en werden vier veertigjarige jubilarissen in het zonnetje gezet. Theo Hanegraaf ontving als eerste het nieuwe zilveren jubileumschild in de vorm van het oudste gildeschild, voorzien van een opgelegde afbeelding van Sint Antonius. Een kringonderscheiding had hij al eerder ontvangen.

Bert van der Dussen, de laatste jaren voornamelijk bezig met het Jeu de Boules spel, kreeg ook het nieuwe jubileumschild opgespeld. Van gildekring Maasland ontving hij de kringonderscheiding. Bijzonder was dat hij dit jubileum tegelijkertijd met zijn zoon Gert-Jan vierde.

Gert-Jan van der Dussen, is altijd erg betrokken en erg actief met het Jeu de Boules. Ook voor hem was er het nieuwe jubileumschild en een kringonderscheiding.

Martin van Loon, veertig jaar instructeur van de tamboers. Hij ontving het beeld "de tamboer" met een zilveren inscriptie en van de huidige tamboers een zilveren wandschild. Het allermooiste cadeau was wel, het drumstuk "treinritme", dat door ongeveer dertig tamboers, zowel huidige als oud-ex-tamboers, was ingestudeerd en als eerbetoon aan de man werd gebracht, waarvan zij hebben leren trommen. Ook werd de "Gildebroeder van het jaar 2010" bekend gemaakt in de persoon van Wout de Haas. ■

Bert en Gert-Jan van der Dussen.

Is Jouw mede-lezer nog geen abonnee?

De Gildetrom het blad voor jong en oud.

Gouden gildebroeder

Het Oisterwijkse Sint-Sebastiaangilde vierde op 22 januari 2011 de Statiedag. De feestdag werd op vrijdagavond in het dorpscentrum geproclameerd door de tamboers en vendelzwaaiers. De zaterdag begon met een eucharistieviering. De gildegroet en vendel hulde hierna, werd niet alleen gebracht aan de burgemeester en pastoor, maar ook aan Gerard Massuger en zijn vrouw vanwege zijn vijftigjarig lidmaatschap. Hoofdman Jan Massuger roemde zijn broer omdat hij in die vijftig jaar maar één keer niet aanwezig kon zijn bij een gildeactiviteit. Gerard heeft al op jeugdige leeftijd kennis gemaakt met het gilde. Zijn vader was een van de heroprichters van Sint Sebastiaan en had besloten dat Gerard tamboer moest worden. Later heeft Gerard het vendelzwaaien geleerd wat hij nog steeds beoefend. Ook is hij een actief handboogschutter. Hij behoort weliswaar niet tot de top, maar dat streeft hij ook niet na. "Meedoen en de gezelligheid is belangrijker dan het zilver." laat Gerard weten. Al vele jaren onderhoudt hij het gildeterrein en beheert hij met zijn vrouw het gildelokaal. Van de hoofdman ontving Gerard een fraai zilveren schildje met inscriptie. Echtgenote Wien ontving een fraaie bos bloemen. ■

Gouden gildebroeder Gerard Massuger en echtgenote Wien.

Samen tachtig jaar

Op 8 januari 2011 vierde het gilde Sint Joris uit Udenhout zijn jaarlijkse statiedag. Voor het eerst zou de statiedag in zijn geheel gevierd worden in het eigen gildeverblijf. Na bijna een jaar van bouwen en verbouwen was het gildeverblijf vernieuwd en vergroot. Na de mis werd in het gildeverblijf het brood met worst genuttigd. Op deze dag werd ook de Houthandel Vromansbeker verschoten, met als winnaar Piet Vromans. Na het diner werd een naam gekozen voor het gildeverblijf. Er waren vijf namen op stembriefjes gezet en de meerderheid koos voor "Sint-Jorishof". Mari Vromans en Johan van Iersel werden in het zonnetje gezet omdat zij veertig jaar lid waren. Johan is standaardruiter geweest en nu kunnen we altijd op hem rekenen als we hulp nodig hebben bij het schrijven. Mari heeft het als boer altijd druk, maar ook op hem kunnen we rekenen. In de jaren negentig is hij zilverdrager geweest. Johan en Mari kregen een zilveren schildje opgespeld. ■

De twee jubilarissen, Johan van Iersel (l.) en Mari Vromans.

Gilde Schijndel luistert afscheid en inhalen burge-meesters feestelijk op

Op 18 maart 2011 nam burgemeester Henk Opsteegh na twaalf jaar afscheid van de gemeente Schijndel en het gilde. Hij had grote belangstelling voor de gildeactiviteiten, met name bij het koningschieten vertegenwoordigde hij graag de wereldlijke overheid. 's Middags vormde de gilde Broederschap der Sint Catharina en Barbara een erehaag voor het burgemeestersechtpaar bij binnenkomst in het gemeentehuis, waarna bij Cultureel Centrum "t Spectrum" de scheidende burgemeester als dank een vendelgroet werd gebracht. Henk Opsteegh op zijn beurt verraste het gilde met een zilverschild als aandenken aan zijn ambtsperiode.

Op 25 maart 2011 vond de installatie van de nieuwe burgemeester Jetty Eugster plaats. Zij werd door de gilde Broederschap der Sint Catharina en Barbara verrast met een feestelijke traditie: het inhalen van een nieuwe burgemeester bij de symbolische grensoverschrijding aan de Schijndelse kant van de brug naar Heeswijk. Hier werd zij met een erehaag en tromgeroffel, vendels en vaandel opgewacht en welkom geheten in haar

nieuwe gemeente. Mevrouw Eugster werd uitgenodigd een lint door te knippen ten overstaan van familie en genodigden, een delegatie van de gemeente en vele toeschouwers. ■

Bij symbolische grensoverschrijding.

Drie generaties Moonen gildelid

De hele maand januari 2011 is de familie Moonen van het gilde Sint Antonius-Sint Sebastiaan Udenhout in de weer geweest met een foto-reportage. Een dorpsgenote, Margo Remie, was bezig met een studie fotografie. Vanuit deze studie had ze de opdracht om drie generaties familie op een bijzondere wijze te fotograferen. Via een kennis kwam ze terecht bij het gilde waar de familie Moonen met drie generaties lid is. Geert Moonen is de standaardrijder, zoon Harrie is vendelier en bestuurslid. Zijn kinderen Niels en Wouter zijn jeugdlid. Wat ook heel bijzonder is dat de vrouw van Harrie, Maartje, koning van het gilde is. Een bijzondere familie dus met heel veel gildehistorie. Een prachtige kans dus voor Margo om een mooie reportage te maken. Er zijn honderden foto's gemaakt in een studio en op het gildedcomplex. Van deze foto's heeft ze een drieluik gemaakt en ingestuurd naar haar opleiding. Ze kreeg hiervoor een dikke voldoende. De familie Moonen kreeg als dank een prachtig album met foto's van iedereen apart of samen. ■

Jubilarissen teerdag Sint Antonius Abt

Op 16 januari 2011 hield het gilde Sint Antonius Abt te Vorstenbosch haar jaarlijkse teerdag. Tijdens de mis werden Antoon van Roosmalen en Jo van den Berg gehuldigd voor hun vijftigjarig lidmaatschap. De middag werd muzikaal opgeluisterd door een troubadour/zanger die voorafgegaan werd door een ode van Cor Geenen aan beide jubilarissen. Cor Geenen zelf werd gehuldigd voor zijn vijftewintigjarig lidmaatschap. Ook werd de gildebroeder van het jaar bekend gemaakt, namelijk de barcommissie. Deze bestaat uit Ad van Nistelrooij, Jan en Betsy van den Broek, Theo van der Heijden en Maarten Ketelaars. Betsy van de Wijst kreeg een bos bloemen aangeboden voor het eenentwintig jaar verzorgen van de kleding. De kleding wordt nu in de nieuwe kledingkast door de kostuumcommissie beheerd. ■

Vijftig jaar lid, Antoon van Roosmalen en Jo van den Berg.

Vijftewintig jaar lid, Cor Geenen.

Schenking vendels en trommen aan Gilde Uden

Het Udense Gilde Sint Barbara en Sint Lucia hield op 18 januari 2011 voor het eerst een nieuwjaarsontmoeting. Hoofdman Jeroen Kuitert sprak een nieuwjaarsboodschap uit en blikte even terug op het afgelopen jaar. Vooral de officiële overdracht van het nieuwe gildevaandel door burgemeester Henk Hellegers en het kerkelijk ontwaken heeft veel indruk gemaakt bij de Udense bevolking. Tijdens een pontificale hoogmis - voorgedaan door bisschop Hurkmans en pastoor van Osch - werden de leden geïnstalleerd. Deze achttiende januari stond dan de officiële schenking van de gildevendels- en trommen (de vendels en trommen mochten al eerder gebruikt worden) te gebeuren. De heren Klaas van Gelder en Erwin Koele overhandigden samen, namens BTB/EMS Uden de drie gildevendels en de twee gildetrommen door de heer Fons Braks namens Raadhuis Beheer BV Uden. De vendeliers namen hierna vol trots de kleurrijke vendels in ontvangst en de twee tamboers speelden direct een gildemars. De hoofdman dankte namens alle gildeleden de aanwezige sponsors en vrienden voor hun bijdragen en sprak de hoop uit dat zij een goed jaar tegemoet mochten zien. ■

Vlnr: Gildebroeder Febo Huisman, deken Tina Verspagen, sponsors Fons Braks, Erwin Koele, Klaas van Gelderen en deken commandant Hidde Nota.

Kruisboog Martijn Peerenboom gezegend

Zaterdag 29 januari 2011 trokken gildebroeders- en zusters van het Sint Barbara en Sint Lucia Gilde Uden naar de woning van Martijn Peerenboom voor de zegening van zijn nieuwe kruisboog door Kruisheer Rein Vaanholt. Martijn is sinds januari 2010 lid van het gilde en zijn betrokkenheid is groot. Naast het jeu de boules spel gaat zijn hart uit naar het kruisboogschieten. Het Udense gilde beschikt nog niet over eigen schutspalen en daarom wordt er regelmatig geoefend met geleende kruisbogen bij het St. Antonius- St. Catharinagilde in Nistelrode. Dit beviel Martijn zo goed dat hij besloot een nieuwe kruisboog te laten ontwerpen en maken door een vakman naar eigen wensen. Omdat Martijn een gelovig man is en trouw aan tradities en historie vroeg hij Kruisheer Vaanholt zijn kruisboog te zegenen. Kruisheer Vaanholt was vereerd dat hij deze opdracht mocht vervullen in de woon/werkkamer van Martijn in het bijzijn van zijn vrouw en zijn mede gildebroeders en -zusters.

Vaanholt benadrukte de betekenis van het gilde en in het bijzonder de kruisboog nu en in vroegere tijden. Daarna zegende hij de kruisboog en een icoon - door Martijn zelf geschilderd - met eerbied en vertrouwen. ■

Vlnr: Kruisheer Vaanholt, gildebroeder Martijn Peerenboom, en andere gildebroeders en gildezusters.

Veertig Jaar Sint Jacobus Gilde Zeeland

Het is feest bij het Gilde in Zeeland. Op 18 januari 1971 was de heropleving voor dit in 1475 opgerichte gilde een feit. En nu dus een veertigjarig jubileum. Om maar meteen goed te beginnen kon het gilde een nieuwjaarsreceptie houden, met maar liefst vijf veertigjarige jubilarissen. Deze mensen werden extra in het zonnetje gezet. Hen werd een oorkonde en een zilveren jubilarisspeld overhandigd. Voor de dames uiteraard een flinke bos bloemen, want bij het gilde ben je niet alleen, maar met het hele gezin. Ook werden er vijf nieuwe aspirant-leden geïntroduceerd, waaronder twee kruisboogschutters en een standaardruiter. ■

Vlnr. Jan Strik, Albert de Groot, Wim Jans, Henk Bongers en Harrie van Deijne.

Sint Antoniusgilde sluit winterseizoen

De gildebroeders en -zusters van het Sint Antoniusgilde uit St. Anthonis hebben het winterseizoen afgesloten met een intern kampioenschap vlakschieten. De wedstrijden vonden plaats in de blokhut, het tijdelijk onderkomen van het gilde. Met belangstelling van de partners was er op de schietbanen een gespannen sfeer terwijl men buiten gezellig in gesprek was. Nadat iedereen zijn serie van tien schoten had gelost was de uitslag nog niet beslist. Er werd overgaan tot het afkampen, waarbij de schutters elk een serie van vijf schoten moesten lossen. Ad van de Vorst won in klasse A en Jan van Tilborg in klasse B. Ook werden de winnaars bekend gemaakt van het winterseizoen. Hier kwamen Rinie Bloemen en Ben van der Zanden als winnaars uit de bus. ■

De winnaars van de vlakbaan.

Kunstenaars gevraagd voor Hoofdliedendag 2011

Dit jaar is als thema gekozen voor de Hoofdliedendag: 'Kunst in het gilde, gilde in de kunst', en vindt plaats op zaterdag 8 oktober 2011. Deze begint zoals gewoonlijk met een eucharistieviering in de Sint Jan, verzorgd door het Sint Catharina en Sint Barbaragilde uit Mierlo. De dag wordt hierna voortgezet in het provinciehuis. Naar aanleiding van het bovengenoemde thema zijn we op zoek naar gildebroeders en gildezusters en gilden die iets met kunst hebben. Gildebroeders en gildezusters die bijvoorbeeld schilderen, beeldhouwen, boetseren of iets dergelijks, worden uitgenodigd hun werk eens aan een breder publiek te laten zien. Er zijn ook gilden die kunstwerken hebben van andere kunstenaars, misschien dat zij die ook willen laten zien. De organisatie van de Hoofdliedendag heeft van het provinciehuis toestemming gekregen deze werken aldaar ten toon te stellen. Dit niet voor één dag maar van 8 oktober tot eind oktober. De werken komen aan de lange muur te hangen en andere objecten komen in vitrinekasten in de hal.

Willen jullie hier aan meedoen, laat het dan snel weten via Tony Vaessen, e-mail: antonius.vaessen@pandora.be, met vermelding van wat je hebt, hoe groot het is en graag met een digitale foto. De organisatie wacht met spanning af!

Tony Vaessen, commissie Hoofdliedendag. ■

Tattoo.

Huisslaching.

Gilde Sint Sebastiaan heeft nieuwe hoofdman

Zondag 13 maart 2011 was een bijzondere dag voor het Schuttersgilde Sint Sebastiaan Bergen op Zoom en Borgvliet, want tijdens de jaarvergadering legde Toon van Kaam zijn hoofdmanschap neer. Na stemming, traditioneel met witte en bruine bonen, werd Sjaan Verbogt door de gildebroeders gekozen tot nieuwe hoofdman. Toon van Kaam volgde in 1990 August Laane op als hoofdman en hij heeft deze belangrijke functie dus eenentwintig jaar bekleed. In deze jaren heeft hij zich altijd volledig ingezet voor het groeien en bloeien van zijn gilde. Kort na zijn aantreden kreeg hij al de taak een kringdag van de Kring Baronie en Markiezaat te organiseren. De meesten weten sindsdien precies waar Kiek-in-de-Pot ligt, in Bergen op Zoom. Tweemaal had hij de leiding van de organisatie van een gildecongres van de NBFS, het laatste in 2009. De opzet en de organisatie daarvan heeft grote indruk nagelaten op de talrijk aanwezige gildebroeders. Maar ook in de contacten met naburige gildes was Toon een voorbeeldig hoofdman. Hij was altijd en overal aanwezig en stimuleerde voortdurend het samen iets ondernemen, zoals onder andere de verschiëting met de regionale gildes met als inzet de Zilveren Pijl, een belangrijk evenement op het Ravelijn. Het Ravelijn waar hij dolgraag het nieuwe gildehuis had geopend, maar dat bleef helaas een van de weinige dingen die hem niet gelukt is tijdens zijn hoofdmanschap. Ook als schutter was Toon geen onbekende in de kring. Tweemaal schutterskoning van zijn eigen gilde en tweemaal schoot hij zich tot kringkoning. Met Sjaan Verbogt als opvolger (sinds 1998 gildebroeder en vanaf 2005 deken-schrijver) zal het gilde zondermeer de gewortelde tradities behouden, en daarnaast ernaar streven dit alles in een meer eigentijds jasje te steken. Het begeleiden van de huidige aanwas van nieuwe jeugdleden is een eerste uitdaging.

Na afloop van de vergadering werd Toon van Kaam door burgemeester Polman in een zeer lovend betoog bedankt voor alles wat hij voor het gilde en voor Bergen op Zoom gedaan heeft.

Daarop bevrijdde de burgemeester Toon van het hoofdmanschild en hing het om de schouders van Sjaan Verbogt, die daarmee officieel geïnstalleerd was.

Harry Bruins nam daarop het woord namens de kring en ook hij was niet anders dan vol lof over de manier waarop Toon zijn taken vervuld had. Hij spelde Toon de welverdiende kringonderscheiding op. De nieuwe hoofdman had daarna de eer Toon te benoemen tot erehoofdman van het gilde.

Toon zelf richtte nog het woord tot burgemeester Polman, die toegezegd had de functie van overdeken te willen gaan bekleden. Onder luid applaus overhandigde Toon hem de bronzen gildenpenning, en het boekje over de heroprichting van het gilde. De officiële installatie van de burgemeester zal volgen op de komende naamdagviering in januari 2012. Gestoeld op eeuwenoude tradities is het Schuttersgilde Sint Sebastiaan springlevend en gaat met nieuwe energie de toekomst tegemoet. ■

Links Toon van Kaam met rechts zijn opvolger Sjaan Verbogt.

Is Jouw mede-lezer nog geen abonnee?

De Gildetrom het blad voor jong en oud.

George Pisa en Zn. Tailleurs B.V. Tel. 040-2433631
Tenierslaan 1-5 5613 DZ Eindhoven info@georgepisa.nl

Eerste optreden jeugdvendelier Rick van Berkel

Rick van Berkel was na een schoolbezoek, die jaarlijks door de scholen 'de Kanz' en 'de Beekgraaf' gebracht worden aan het gilde in Nistelrode, zo enthousiast geworden dat hij zich opgaf bij het gilde om als vendelier opgeleid te worden. Hij werd door het gilde van St. Antonius abt / St. Catharina Nistelrode als aspirantlid aangenomen en hoofdvendelier Jan van Nistelrooy leidde hem op.

Zaterdag 26 maart 2011 was het na een jaar oefenen dan zo ver, dat Rick van Berkel onder toezicht van zijn ouders, hoofdvendelier en veel gasten bij het heemhuis Nistelvorst, samen met het gilde een vendelhulde bracht aan de Heemkundekring Nistelvorst tijdens de opening van het nieuwe heemhuis aan het Maxend te Nistelrode. ■

Rick wordt door voorzitter Steef Pennings van Heemkundekring Nistelvorst bedankt voor zijn vendelhulde onder toezicht van vice-hoofdman Paul Altorf.

St. Jan Baptist wederom succesvol met kruisboog

Voor het vierde jaar achtereen zijn de schutters van kruisbooggilde St. Jan Baptist uit Sprundel kampioen bij het zes meter kruisboog schieten in maar liefst twee categorieën!

Nadat eerst David Koenen twee jaar geheel kampioen was en Nick Konings zelfs drie jaar jeugdkampioen, nam Christ Hereijgers het geheel kampioenschap in 2010 over van David.

Nu in 2011, is het Christ Hereijgers die zijn titel heeft weten te behouden en Nick, die niet meer voor de jeugd uit mocht komen, heeft zijn titel afgestaan aan Stan Konings, die vorig jaar nog tweede werd. Vrijdagavond 11 februari 2011 was de finaleavond van het zes meter-kruisboog schieten in het Belgische Wortel waar alle kanshebbers aanwezig waren om te strijden voor het kampioenschap.

Het was Christ die met één puntje voor op drie schutters op de tweede plaats zijn titel moest verdedigen. Maar met negen voltreffers van de tien, dus 99 punten, en wel wat zweten (volgens Christ) is hij er in geslaagd ook dit jaar weer geheel kampioen te worden.

Ook Stan was aanwezig op deze finaleavond waar hij de tweede plaats van vorig jaar kon omzetten naar het jeugdkampioenschap van 2011. Stan stond al wel wat punten voor maar heeft dit met 98 punten voortreffelijk afgewerkt en zo het jeugdkampioenschap op zijn naam gezet. Op de tweede plaats staat Arno Herijgers, ook uit Sprundel.

St. Jan Baptist is een schuttersgilde dat in de zomermaanden op een buitenbaan schiet met een balans- kruisboog op een afstand van 61 meter. Deze baan ligt in de achtertuin van café De Drie Zwaantjes in Sprundel waar ook het gidelokaal is gevestigd.

Gedurende de wintermaanden, wanneer er niet op de buitenbaan geschoten kan worden, schiet het gilde met een kleinere boog. Dit is een kolfboogje, afgesteld op een afstand van zes meter, waardoor het mogelijk is in het gidelokaal te oefenen. Ook hiermee wordt, net zoals met de grote balansboog, deelgenomen aan een competitie bij

de Bond van St. Jorisgilden in de Noorderkempen, waar ongeveer tweehonderd schutters aan deelnemen.

Omdat deze kolfboogjes licht van gewicht zijn, zijn ze uitermate geschikt voor de beginnende schutter vanaf twaalf jaar. Vandaar dat er bij St. Jan Baptist op dit moment tien jeugdschutters actief zijn die iedere donderdagavond komen oefenen. Degenen, vanaf twaalf jaar, die dit ook weleens zouden willen proberen kunnen op donderdagavond binnenlopen bij Café De Drie Zwaantjes in Sprundel. Voor meer info: Hoofdman Frie Konings tel. 385124, of kijk eens op de website www.gildestjanbaptist.nl. ■

Stan en Christ.

Het eerste schietspel vond plaats te Gent in 1331. Later volgden er nog in 1428, 1440 en vooral dat van 1498. Dit laatste groot schietspel was in het bestaan van het Sint Jorisgilde te situeren toen zij hun nieuw gildehof bewoonden aan de Hoogpoort (het huidige Cour Sint-Georges, tegenover het stadhuis). Het groot schietspel van 1498 was ongetwijfeld een hoogtepunt in de roemrijke geschiedenis van het Sint Jorisgilde.

De geschiedenis van het Schietspel

Het stramien van het programma was gebaseerd op die van 1440, maar aangepast aan de nieuwe eisen. Er werd meer aandacht besteed aan de uitgelofde prijzen, de kledij van de deelnemers, kortom een groot prachtvertoon dat een enorme feeststemming te weeg bracht in de stad. Het schiet spel vond plaats op 20 mei en de daarop volgende dagen. Zij begon met een intrede van de uitgenodigde steden, gevolgd door een verschiëting.

Een octrooi van vrijgeleide werd verkregen in 1497 van Philips de Schone. Daar opvolgend werd er een perkamenten uitnodigingsbrief opgemaakt, die vier boden in evenveel windstreken uitdroegen om de steden uit te nodigen. Deze brief, voorzien van tientallen stadszegels, is nog steeds te bewonderen in het stadsarchief. De volgende steden vindt men er op terug:

Lille, Ypre, Damme, Sint-Jans, Sint-Winoksbergen, Veurne, Nieuwpoort, Boulogne, Airie, Hesdin, Belle, Loo, Casselle, Comen, Poperinghe, Werveke, Bethune, Roessele, Deynze, Grevelingen ... maar hun echt aantal was nog veel groter. Op de zondag werden de steden van binnen Vlaanderen verwacht, de maandag diegenen van buiten Vlaanderen en tenslotte die steden die van over het water naar Gent kwamen.

Elke stad had minstens een ploeg van ongeveer twintig schutters. Er werden talrijke prijzen voorzien, zowel voor de verschiëting als voor het heerlijkste inkomen van de mooiste gezelschappen. Van op een verhoog sloegen de schepenen en andere notabelen de intrede der stede gade. Het Sint Jorisgilde beet de spits af met ruiters in de prachtige gewaden, schalmeiers, de eed, standaarddragers, de dekens en hun gezellen zwaarddragers. De koning van het gilde droeg de zware gouden koningsketen, de maagd van Gent en de gildenknappen sloten de stoet van Sint Joris af.

De inkomende steden werden op gewacht te paard, en tromgeschal kondigde hen aan. De ene intrede was al indrukwekkender dan de andere. De hele stad stroomde vol volk, die ademloos toe keek naar de intrede van Aalst, Brugge, Dendermonde, Kortrijk, Oostende, Hulst, Oudenaarde, Waastene, Maastricht, Doornik, Mechelen, Halle, Bergen, Leuven, Aat, Nuvel, Antwerpen, Atrecht en Brussel, Diest, Mene, Bergen op Zoom en Lier kwamen in via het water.

Een van de prachtigste en meest originele groepen was Antwerpen. De schutters waren in het roodgekleed en op ieders mouw was een rozenhoed geborduurd. Hun hoeden waren kastanje kleurig met witte bandjes doorvlochten. Dan kwamen twee trompetters en twee personen, half zot, half ernstig. Daarna reden vijftig wagens, elk met vier mannen, gevolgd door vijfhonderd gezellen te voet. Er waren ongeveer negenhonderd wapens. Dan kwamen nog vier trompetters. Aan hun instrumenten hingen zijden vaandels, versierd met de burcht van Antwerpen, en achter hen stapte zowaar een olifant! Deze werd gevolgd door acht ruiters. Na deze groep volgde de prachtige standaard, weer van twaalf ruiters vergezeld. Daarna kwam nog een groep met vijftig mannen te paard, gekleed in habijten waarvan de mouwen schitterden van de edelstenen. Dan volgde een doedelzak speler. En dit was nog maar slechts het eerste gedeelte van de stoet van Antwerpen. Het volk had verbaasd toe gekeken. Vooral de olifant lokte veel bewondering, en ook wel een beetje angst. Maar nu hij reeds op veilige afstand was begon men te juichen en in de handen te klappen, want zo'n mooie intrede had men tot nu toe niet gezien. En daar naderde een vrolijke muzikant, die het tweede gedeelte van de optocht vooraf ging. Deze opende met zes trompetters en nog een aantal paarden, teveel om ze te tellen. Tot slot kwamen de stadspijpers die de eed

De zilveren pijl.

vooraf gingen. De schutterskoning, getooid met zijn gouden halsketen, hield een scepter in de ene hand en een koningsschaal in de andere. Hij was zo mooi dat hem alleen nog een koningskroon ontbrak. De stoet werd besloten met een afdeling van zeshonderd paarden. Na deze heerlijke optocht, begon men volgens het opgestelde programma met de loting en de prijsverschiëting. 's Avonds werden de rederijkersspelen opgevoerd.

Na de heroprichting 1986 / 1987 van het gilde Sint Sebastiaan Bergen op Zoom / Borgvliet heeft men het schietspel op een andere manier ingevuld. De handboogschutters uit de kring van schutters Baronie en Markiezaat worden jaarlijks in de maand mei uitgenodigd om bij hun deel te nemen aan de verschiëting. Men noemt het nu de zilveren pijl verschiëting. Van elk gilde doen alle schutters mee aan de verschiëting.

De vier hoogst scorende schutters (viertal) van elk gilde gaan verder voor de zilveren pijl. Het hoogst scorende viertal is de winnaar van de dag en ontvangt de zilveren pijl als wisselbeker. Daarnaast ontvangt dat gilde een herinneringsschild. ■

Op 2 april 2011 kwamen 260 gildenbroeders en -zusters bijeen voor het zestiende gildencongres in Turnhout. Het gildencongres wordt om de twee jaar georganiseerd door De Noord-Brabantse Federatie van Schuttersgilden, de Hoge Gildenraad van Brabant en de Hoge Gildenraad der Kempen. Dit jaar was het thema 'traditie'.

Over tradities en toekomst

ONTHAAL

Theo Aerts, opperhoofdman van de Hoge Gildenraad der Kempen heet de congresdeelnemers welkom in het stadhuis van Turnhout. Hij benadrukt dat er geen Belgische en Hollandse gilden aanwezig zijn, maar alleen gilden uit het Oude Hertogdom Brabant. Hij brengt het vorige gildencongres in herinnering waar hoogleraar Gerard Rooijackers sprak over het Rijnlandse economische model, dat model staat voor het functioneren van de gilden en waar hoogleraar Hans Geybels sprak over de verschuiving van de Christencultuur en voorspelde dat de gilden hun huidige katholieke identiteit niet zullen behouden. Aerts is er trots op dat drie kornetten (standaardruiters) na de mis de weg vrij zullen maken voor de gildenbroeders en -zusters. Hij zoekt enkele vrijwilligers omdat Turnhout een verordening heeft dat men de behoeften van dieren direct moet opruimen. Niemand meldt zich aan.

Burgemeester Francis Stijnen heet het bonte gezelschap welkom. Hij brengt opperhoofdman Eugene van Autenboer, die

Burgemeester Francis Stijnen.

inwoner van Turnhout was, in herinnering en noemt hem een gedreven historicus die zich inzette voor het gildenleven als levend erfgoed en die ijverde voor de modernisering van de gilden.

HET WERKWOORD 'MENSEN'

De deken van het dekenaat Kempen, Jos Daems, is de voorganger van de eucharistieviering in de Sint-Pieterskerk. Hij kopt het dagthema er meteen in en zegt: "Gilden moeten durven hun werking en gedrag aan te passen aan de veranderende samenleving". Tijdens zijn preek gaat Jos Daems in op de parabel van de Farizeeër en de tollenaar. Uit deze gelijkenis leren we dat openbare vroomheid, zoals de Farizeeër die toont, geen respect afdwingt en dat we ons niet hoger moeten achten dan anderen. We kunnen leren van de tollenaar, die heulde met de vijand, maar die daar spijt van kreeg en zijn spijt betuigde aan God en de medemens. Jezus wilde geen tradities vertalen naar het hier en nu, hij zei dat we naar onszelf moeten kijken om te erkennen dat het beter kan. We moeten 'mensen', aldus Jos Daems.

Na de mis trekt de optocht de aandacht van de Turnhouters die aan het genieten zijn van de eerste zomerse dag. Voor het cultureel centrum De Warande geeft een groep roffelaars een demonstratie groepstrommen. Zij doen dat in een volmaakte synchrone perfectie, bouwen langzaam spanning op en af, zoals de dag overgaat in de nacht en de nacht in de dag, zoals de gilden afwisselend roerige en rustige tijden kenden. Met het van oorsprong primitieve communicatiemiddel houden de roffelaars de aandacht vast en kondigen aan dat traditie en ontwikkeling samen gaan.

GOUD IN ONZE HANDEN

Historicus drs. Luc Wolkers vertelt over de pilaren van het gildenwezen: beschutting,

Drie kornetten.

dienstbaarheid, outer, herd en troon, broeders en zusters zijn. Volgens Wolkers is traditie de vormtaal van het erfgoed, waardoor het erfgoed gehandhaafd blijft. Hij zegt dat we met dat erfgoed goud in onze handen hebben en dat we op zoek moeten gaan naar rituelen die passen in onze tijd. Hij meent dat we de gildenwaarden en normen moeten koesteren omdat ze ons immaterieel erfgoed zijn.

Belangrijke gildenwaarden zijn de waardering voor elkaar, de onderlinge kameraadschap en saamhorigheid, samen beleven, samen op stap, sportieve competitie en acceptatie van de ander. Bij een gilde is er geen selectie op schietvaardigheid of muzikaal talent, iedereen mag lid worden. Wolkers stelt dat als de gilden niet veranderen, zij zich buitenspel zetten; als de gilden willen blijven bestaan zullen ze aantrekkelijk moeten zijn voor de jeugd. Hij adviseert de gilden om op zoek te gaan naar passende rituelen die passen in deze tijd: niet anachronistisch, maar a-chronistisch.

EEN NIEUWE TAAK VOOR DE GILDEN

Na een voortreffelijke lunch met (voor mensen die uit de Kempen komen) een traditioneel gerecht van konijnenbout met

Historicus drs. Luc Wolkers.

gestoofde pruimen luisteren de congresgangers naar professor Stefaan Stoop die een enquête over tradities bij de Belgische gilden evalueert. Van de meer dan vijftig ingevulde enquêtes waren er 41 bruikbaar voor de evaluatie. Stoop laat de varianten van een aantal tradities de revue passeren zoals het inbonen (het aanstemmen van leden met twee kleuren bonen of erwten), het teren, de aantallen koningen en keizers, enzovoort. De professor beschouwt het onderwerp 'de vrouw in het gilde' als knelpunt. Hoewel men in veel gevallen zei dat de vrouw volwaardig lid was mogen zij vaak niet mee doen aan het koningschieten, mogen zij geen hoofdman worden, mogen zij geen bestuurslid worden, soms mogen ze alleen maar bestuurslid worden als er geen mannelijke kandidaat is. Ondanks deze ongelijke rechten is het percentage vrouwelijke leden gestegen. In

Professor Stefaan Stoop.

België zijn enkele tradities in mineur, zoals het meedoen aan processies of het planten van de meiboom, de religie is aan het verbleken, er wordt weinig meer gezongen en voor de functies cornet, vaandrig en proost is weinig belangstelling meer. De gilden maakten ook melding van nieuwe tradities, veelal met betrekking tot eten zoals barbecueën, patatten eten en met een haringkar rondgaan. Stoop eindigde zijn evaluatie met geen mooi einde: het ledenaantal zakt. Hij ziet voor de gilden een nieuwe taak weggelegd en dat is het aanspreken van de jeugd. Stefaan Stoop sluit zich aan bij Luc Wolkers en beëindigt zijn lezing met: "Zorg dat de gilden passen in deze tijd".

WIJZE WOORDEN EN DAN?

Dit was het derde gildencongres dat ik meemaakte. Alle drie de congressen waren dubbel feest: het feest van de herkenning werd

gecombineerd met het feest der wijsheid. Op elk congres spraken geleerde heren wijze woorden en lieten zij de congresgangers nadenken. Ik vraag me af wat er met die wijze woorden gedaan is of nog gaat gebeuren. Tot nu toe heb ik niet gemerkt dat er acties of reacties op de thema's ontstaan zijn. Na elke congresgang gaan we naar huis en leggen we na verloop van tijd - en in het gunstigste geval - het verslag in ons archief. Waarom krijgen de congresgangers geen gelegenheid om te debatteren, om te brainstormen over het thema, om de handen internationaal in elkaar te slaan? Met alle respect voor de organisatoren van de congressen: niet alleen de gilden moeten zich aanpassen maar ook hun congressen en wel zodanig dat (inter)nationale ideeën en programma's over de toekomst van de gilden ontwikkeld en uitgevoerd gaan worden. ■

EGS NIEUWS

Afscheid Jo van den Biggelaar als presidiumlid

De EGS had de stad Medebach in Sauerland uitgekozen voor het houden van de voorjaarsvergadering. Reden was, dat de plaatselijke Sankt Sebastianusschützeverein dit jaar haar 525-jarig bestaan viert en best wat extra promotie kon gebruiken. Vrijdag 29 april vergaderde het EGS-presidium en zaterdag vond de algemene voorjaarsvergadering plaats. In beide vergaderingen werd stil

gestaan bij het vertrek van Jo van den Biggelaar als presidiumlid van de EGS. Om gezondheidsredenen moest hij deze functie neerleggen. Zijn functie werd al geruime tijd waargenomen door Jan Schrurs. Jan Schrurs werd tijdens de algemene vergadering aangesteld als zijn opvolger. Tijdens de algemene vergadering werd onder dankzegging afscheid genomen van Jo.

Wegens bewezen diensten werd hij bij besluit van de algemene vergadering opgenomen in de ereraad van de EGS. Jo sprak zijn dank uit richting presidium en de aanwezige gildebroeders voor de genoten broederschap en vriendschap en wenste zijn opvolger veel succes. Hij sprak tevens de hoop uit nog menigmaal bij EGS-evenementen aanwezig te kunnen zijn. ■

JAN DARIS

Heilig Sacrament Bergeijk (Kempenland)

Het Gilde heeft op 28 december 2010 plotse-
ling afscheid moeten nemen van Jan Daris
Fzn (79). Hij overleed aan een hartstilstand.
In september 2010 herdachten we nog zijn
gouden gildejubileum.

JOHANNA MARIA (Jo) BARTEN

*Sint Antonius, Sint Sebastianus en Heilig
Sacrament, Beugen. (Land van Cuijk)*

Op 10 januari 2011 overleed Jo Barten (88). Jo
heeft zich verdienstelijk gemaakt als bestuurs-
lid van de Stichting Vrienden van het gilde van
1989 - 2006. Toen de stichting werd opgehe-
ven is zij benoemd tot erelid van het gilde.

HARRY GOOSSENS

Sint Sebastiaan, Borkel (Kempenland)

Op 8 oktober 2010 overleed Harry Goossens
(89). Harry was vanaf 1976 lid. Hij was negen
jaar hoofdman en zat meer dan vijfentwintig
jaar bij de overheid. Voor zijn verdiensten werd
hij in 2003 benoemd tot erehoofdman.

FRANS HEERSCHOP

*Sint Barbara en Sint Joris, Bostel (Kwartier van
Oirschot)*

Een slopende ziekte velde in iets meer dan
twee maanden tijd Frans Heerschop(70), lid
van het gilde uit Bostel. De man vervulde al
zingend, schrijvend én tekenend sinds de
ontwaking in 1996 een bijzondere rol binnen
het gilde.

RICHARD V. D. HEIJDEN

Sint Leonardus, Donk (Peelland)

Het gilde Sint Leonardus werd opgeschrikt
met het overlijden van Richard v. d.
Heijden(74). Richard was een markant en
zeer gewaardeerd lid. Toen Richard vijftig jaar
gildebroeder was kreeg hij de gouden speld
van verdiensten. Hij schoot zich driemaal
koning in 1960, 1975 en 1990. Vele jaren was
hij zilverdrager en piekenier.

DIEN FLEERAKKERS-VAN LOON

Sint Jan Baptist, Duizel (Kempenland)

Op 18 januari 2011 overleed geheel onver-
wachts gildezuster Dien Fleerackers- van Loon
(71). Dien was een zeer zorgzame vrouw en
stond voor iedereen klaar en vergat daarbij
zichzelf wel eens. Zorgzaam was ze ook voor
het vaandel wat haar zoon al geruime tijd
draagt. Ze was zestien jaar lid.

JAN WINTERMANS

Sint Jan Baptist, Duizel (Kempenland)

Op 23 december 2010 overleed Gildebroeder
Jan Wintermans. Jan verkoos geen overheids-
functies maar bleef gewoon gildebroeder. Hij
was altijd geïnteresseerd in het wel en wee van
het gilde. Jan was achtendertig jaar lid.

PIET SCHUTS

Heilig Kruis, Genwen (Kempenland)

Zondag 6 maart 2011 overleed Piet Schuts.
Hij werd lid in 1957 en maakte deel uit van het
tamboerkorps. Vanaf 1966 tot 1983 zat hij in
de overheid. In 2001 wist hij zich tot koning
te schieten. Hij kreeg in 2000 een koninklijke
onderscheiding voor het vele werk bij het gilde
en in de Gerwense gemeenschap.

COR MAAS

Sint Dionysius, Heijen (Land van Cuijk)

Op 13 maart 2011 overleed Cor Maas (69). Cor
was tweeënveertig jaar lid, waarvan achttien
jaar dekenschrijver. Hij was zevenentwintig jaar
keizer. Ook maakte Cor zich verdienstelijk als
kringsecretaris van het Land van Cuijk waarvoor
hij tot erelid werd benoemd.

CEES WILLEMS

Sint Sebastiaan, Hoogeloon (Kwartier van Oirschot)

Op 8 januari 2011 overleed Cees Willems (86).
Cees was sinds 1948 gildebroeder en vanaf eind
jaren veertig tot medio jaren tachtig uitbater van
gildekamer café "de Ster". Na de oorlog heeft hij
het gilde weer mee opgebouwd. Pas nadat hij zijn
café had overgedaan deed hij actief mee aan
gildeactiviteiten, en dat tot op hoge leeftijd!

HENRI ELEMANS

Sint Lambertus, Huisseling (Land van Cuijk)

Op 5 april 2011 overleed erelid Henri Elemans
(90). Henri zat in de heroplevingcommissie
Henri was van 1985 tot 2001 hoofdman. In 2001
is hij benoemd tot erelid. Vorig jaar september
ontving Henri uit handen van de voorzitter het
25-jarig jubileumschildje.

JO MICHELBRINK

Heilig Sacrament, Hulsel (Kwartier van Oirschot)

Op 3 maart 2011 heeft het Heilig Sacramentsgilde
Hulsel afscheid genomen van gildezuster Jo
Michelbrink- Venhorst. Jo was ruim vijftig jaar lid.

WIM VENNEKENS

Sint Catharina en Barbara, Mierlo (Kempenland)

Op 14 augustus 2010 overleed gildebroeder Wim Vennekens, echtgenoot van Riek Vennekens - van Heugten. Als we aan Wim terugdenken, denken we aan een eenvoudige, hartelijke, zorgzame man, zonder poespas. Een buitenman, genietend van z'n bloemen. Een wijnmaker, bezig in z'n kleine wijngaard en genietend van het maken van wijn en het opdrinken ervan. Hij was een gildeman in hart en nieren.

JO VAN DER BIEZEN

Sint Antonius Abt, Nuland (Maasland)

Op 3 februari is Jo van der Biezen (80) overleden. Jo werd in 1954 lid van het gilde. Hij was een fanatiek schutter en van 1959 tot 1961 zelfs koning! Bij zijn veertigjarig jubileum kreeg hij een kringonderscheiding. En op Teerdag 2009 werd hij voor zijn 55-jarig lidmaatschap nog eens extra in de bloemetjes gezet.

JAN BASTIAANSEN

Sint Jan Baptist, Sprundel (Baronie en Markiezaat)

Op 8 april 2011 overleed gildebroeder en oud-koning Jan Bastiaansen (88). In 2008 mochten we hem huldigen met zijn gouden jubileum als schutter. Hij schonk toen zijn kruisboog aan het gilde ten behoeve van de jeugd.

ANDRÉ HOEKS

Sint Lucia, Steensel (Kempenland)

Op 23 februari 2011 is gildebroeder André Hoeks (85) plotseling overleden. André was sinds 2002 lid van het gilde. Hij was altijd aanwezig als het even kon en anders meldde hij zich bijtijds af.

CEES VERMELIS

Sint Joris, Tilburg (Kwartier van Oirschot)

Op 28 december 2010 ontving het gilde het droeve bericht dat de oudste gildebroeder Cees Vermelis (92) was overleden. Cees was meer dan 63 jaar gildebroeder. Zijn levensmotto was: "Het komt allemaal goed". Als het gilde op zijn leven terug kijkt, dan kan het zich daar goed bij aansluiten.

JAN VAN DEN BERGE

Sint-Catharina, Tongelre (Kempenland)

Na een lang ziekbed overleed Jan van den Berge (74) op 20 februari 2011. Jan was vijftig jaar lid en vervulde diverse functies. Hij was tamboer, schutter, deken, dekenschatbewaarder en zilverdrager. Hij was zelfs koning van 1998-2001.

WIL VAN HERP

Sint Antonius-Sint Sebastiaan, Udenhout

(Maasland)

Op 24 maart 2011 overleed plots ere-deken Wil van Herp (74). Sinds 2008 bekleedde Wil deze functie. Wil ontwierp en maakte de huidige gildekleding van het gilde alsook de narrenpak. Naast ere-deken was Wil van Herp erg bekend in het Brabantse gildewezen met zijn bedrijf Music Fashion. Voor veel gilden vervaardigde hij kleding, vendels en vaandels.

HENK VAN GENUCHTEN

Sint Barbara, Veghel (Maasland)

Op 22 februari 2011 overleed de eerste gildeheer en eredeken, Henk van Genuchten (83). Henk was vanaf de heropricting in 1980 tot 1986, naast pastor van de Veghelse Lambertusparochie, onze gildeheer. Na zijn vertrek naar Denemarken is hij altijd lid en eredeken gebleven.

NOUD VAN DER HEIJDEN

Sint Caecilia, Veldhoven-dorp (Kempenland)

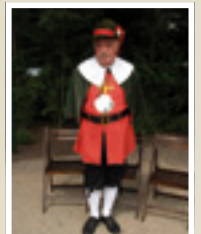
Op 29 december 2010 overleed gildebroeder Noud van der Heijden (80). Hij was dertien jaar lid en heeft zich jarenlang verdienstelijk gemaakt als zilverdrager.

WIM VAN DEN BRAND

Sint Jacobus, Zeeland. (Land van Cuijk)

Op 21 februari 2011 is Wim van den Brand (69) overleden. Het gilde is in rouw om het verlies van een harde werker. Bij elk optreden kwam Wim duidelijk in beeld als commandant van het gilde. Hij was lid vanaf 1981 en sinds 1992 zat Wim in het bestuur. In 1999 schoot Wim zich tot koning. Hij noemde zich terecht millenniumkoning.

Mogen zij allen rusten in vrede

Vaandels, Vendels en Vlaggen **Joke Willigers**

Zand 33, 5757 RX Liessel
Tel.: (0493) 34 25 68 Fax (0842) 25 21 71
jwilligers@planet.nl www.vlag-mast.nl

Het kost maar 5 euro

Het kost maar 5 euro om een advertentie van vier regels in 'De Gildetrom' te plaatsen. De enige voorwaarde is, dat u abonnee bent. U kunt de tekst, maximaal 4 Gildetrom regels, sturen aan: De Gildetrom, Beukendreef 39, 5056 CA Berkel-Enschot. Voeg het geld in contanten er bij. Het onderwerp van de advertentie hoeft niet persé op het gilde betrekking te hebben. Mogelijke onderwerpen o.a. de aandacht vestigen op een activiteit, informatie aanvragen over een bepaald onderwerp, groeten of dankbetuigingen of iets te koop aanbieden.

Is Jouwmede-lezer nog geen abonnee?

De Gildetrom het blad voor jong en oud.

GOUD EN ZILVERSMEDERIJ

de edelsmidse v.o.f.

Sniederslaan 17a, 5531 EG Bladel
Telefoon (0497) 38 79 36

**Het adres voor het
vervaardigen en ontwerpen
van al uw gildezilver**

 't Tamboerke
De gildetrom specialist

J. v.d. Heijden

Streekkant 4
5476 KP Vorstenbosch
Tel.: (0413) 368278
Mob.: (06) 12946405

E-mail: gildetrom@tamboerke.nl
www.tamboerke.nl

Ontwerp, opmaak, drukken en verzenden van uw magazine of andere periodieke uitgave.
Jubileumboeken, brochures en folders voor uw evenementen.

Wij informeren u graag over de vele mogelijkheden binnen uw budget.

Bel Frans Vos, 06-533 661 45.

drukkerij vos

Dommel 36
5422 VH Gemert

T 0492 39 11 11
E info@vosdruk.nl
I www.vosdruk.nl

van standaard drukwerk tot maatwerk communicatie

Uw totaal pakket leverancier voor het gilde

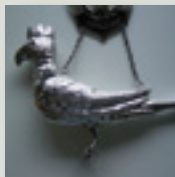
**van Herp
music fashion**

Slimstraat 93
5071 EH Udenhout
Tel.: 06 22 46 45 58
Internet: www.musicfashion.nl
E-mail: info@musicfashion.nl

Goud- Zilver Atelier
Andriessen
voor al uw
Schutters en Gilde zilver

Dorpsstraat 18
5708 GH Helmond
Tel. 0492-550792
www.andriessen-helmond.nl

Leenderweg 37
5554 CK Valkenswaard
TEL. 040 - 204 24 89
goudsmidbijsterveld@hetnet.nl
www.goudsmidbijsterveld.nl

JOHN BIJSTERVELD
MEESTER GOUDSMID / EDELSMID

EXCLUSIEF GILDEWERK
VOOR EEN PERSOONLIJK ACCENT

**Seezo Uniformen,
meesters in maatwerk**

Een veelzijdig assortiment
voor schutterij, gilde,
muziek en showband.
Comfortabele uniformen
met een perfecte pasvorm
voor een herkenbare
identiteit en een
stijlvolle
presentatie.

Seezo
Meesters in maatwerk

www.seezo.nl

Seezo Uniformen B.V. St. Janstraat 38 - 7256 BC Keijenborg Gld.
Tel. (0575) 46 16 41. (na 17.00 uur: (0575) 46 19 38). Fax (0575) 46 26 69
info@seezo.nl

Noordbrabantsche Federatie van Schuttersgilden

GILDENFEESTEN 2011

- 28 aug Kringdag Baronie en Markiezaat, St.-Antonius Abt Terheijden.
- 4 sept Federatief toernooi geweer schieten bij St.-Jorisgilde Nieuwkuijk.
- 18 sep Federatief toernooi VTBS, bij het St.-Matthiasgilde Oploo.
- 08 okt Hoofdlidendag te den Bosch opluistering St.-Cath. – St.-Barbara Mierlo.
- 13 nov NBFS Jeugd Indoor vendeltoernooi, St.-Ant.-St.-Seb.en H. Sacrament Beugen.

GILDEFEESTEN IN 2012

Federatieve toernooien: 1e (GW) en 3e (VTBS) zondag in september en 4e (KBW) zondag in mei zijn daarvoor gereserveerd.

- 03 juni Kringdag Maasland , St.-Antonius-St.-Barbaragilde Sint-Michielsgestel.
- 03 juni Kringdag Kempenland, St.-Jorisgilde Stratum.
- 03 juni Kringdag Land van Cuijk, Sint Matthiasgilde Oploo.
- 10 juni Kringdag Kwartier van Oirschot, gilde O.L.Vr. en de H. Willibrordus Wintelre.
- 17 juni Kringdag Baronie en Markiezaat, gilde St.-Jan Wernhout.
- 24 juni Kringdag Peelland , St.-Servatiusgilde Lieshout.
- 24 juni Vrije gildedag, Kon. St.-Willibrordusgilde Geijsteren.
- 19 aug Vrij gildefeest, St.-Jorisgilde Oostelbeers.

GILDEFEESTEN IN 2013

Federatieve toernooien: 1e (GW) en 3e (VTBS) zondag van september en 4e (KBW) zondag in mei zijn daarvoor gereserveerd.

- 26 mei Kringdag Peelland, St.-Agathagilde Boekel.
- 1 -2 juni Vrij gildefeest bij Sancta Barbaragilde Oirschot.
- 02 juni Kringdag Kempenland, Onze Lieve Vrouwegilde Eersel.
- 02 juni Kringdag Baronie en Markiezaat, St.-Bavogilde Raamsdonk.
- 30 juni Kringdag Maasland, St.-Willebrordusgilde Heeswijk.
- 08 sep Vrij gildefeest bij St.-Jorisgilde Hoogeloon.

GILDEFEESTEN IN 2014

Federatieve toernooien: 1e (GW) en 3e (VTBS) zondag van september en 4e (KBW) zondag in mei zijn daarvoor gereserveerd.

- 18 mei Vrij gildefeest bij St.-Catharinagilde Moergestel.
- 01 juni Kringdag Kempenland, Sint Jansgilde Soerendonk.
- 01 juni Kringdag Peelland, St.-Antonius Abtgilde Lierop.

GILDEFEESTEN IN 2015

Federatieve toernooien: 1e (GW) en 3e (VTBS) zondag van september en 4e (KBW) zondag in mei zijn daarvoor gereserveerd.

- 07 juni Kringdag Kempenland, St. Jorisgilde, Bergeijk
- 07 juni Kringdag Peelland, St.-Jorisgilde Asten.
- 20 sep Federatief toernooi VTBS bij St.-Sebastiaangilde Lage Mierde.

GILDEFEESTEN IN 2016

Federatieve toernooien: 1e (GW) en 3e (VTBS) zondag van september en 4e (KBW) zondag in mei zijn daarvoor gereserveerd.

- 05 juni Kringdag Kempenland, Sint-Luciagilde, Steensel

